

ZAKON

O ZAŠTITI OKOLIŠA

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ciljevi Zakona

Ovim zakonom uređuje se:

- očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološkog kvaliteta i kapaciteta okoliša, kao i kvalitet života;
- mjere i uvjeti upravljanja, očuvanja i racionalnog korištenje prirodnih resursa;
- pravne mjere i institucije očuvanja, zaštite i poboljšanja zaštite okoliša;
- finansiranje aktivnosti vezanih za okoliš i dobrovoljne mjere i
- poslovi i zadaci organa uprave na različitim nivoima vlasti.

U skladu sa načelima saradnje i podjele odgovornosti ovaj zakon ima za cilj:

- smanjeno korištenje, sprečavanje opterećivanja i zagađivanja okoliša, sprečavanje narušavanja, kao i poboljšanje i obnovu oštećenog okoliša;
- zaštitu ljudskog zdravlja i poboljšanje uvjeta okoliša za kvalitet života;
- očuvanje i zaštitu prirodnih resursa, racionalno korištenje resursa i takav način privrede kojim se osigurava obnova resursa;
- usklađenost drugih interesa entiteta sa zahtjevima za zaštitu okoliša;
- međunarodnu saradnju u zaštiti okoliša;
- inicijative od javnosti i učešće javnosti u aktivnostima koje imaju za cilj zaštitu okoliša;
- koordiniranje privrede i integriranje socijalnog i ekonomskog razvoja u skladu sa zahtjevima zaštite okoliša i
- uspostavu i razvoj institucija za zaštitu i očuvanje okoliša.

Član 2.

Odredbe ovog zakona odnose se na:

- sve oblike okoliša (zrak, vodu, tlo, biljni i životinjski svijet, predjele, izgrađeni okoliš);
- sve vidove aktivnosti koje imaju za svrhu korištenje i opterećivanje prirodnih resursa, odnosno djeluju na okoliš tako da predstavljaju opasnost od zagađivanja okoliša, zagađuju okoliš, ili imaju izvjestan uticaj na okoliš (poput buke, vibracija, radijacije - izuzimajući nuklearnu radijaciju, otpad, itd.).

Ovim zakonom utvrđuju se prava i odgovornosti pravnih i fizičkih lica koja obavljaju aktivnosti utvrđene ovim zakonom.

Ovim zakonom utvrđuju se zadaci iz oblasti okoliša koji proističu iz međunarodnih konvencija, ukoliko se odredbama međunarodne konvencije ne nalaže drukčije.

Član 3.

Pravo na okoliš

Svako lice ima pravo na zdrav i ekološki prihvatljiv okoliš kao osnovno ustavno pravo.

Svako ljudsko biće ima pravo na život u okolišu podobnom za zdravlje i blagostanje, stoga je individualna i kolektivna dužnost zaštititi i poboljšati okoliš za dobrobit sadašnjih i budućih generacija.

II - DEFINICIJE

Član 4.

U smislu ovog zakona, sljedeći izrazi znače:

"najbolje raspoložive tehnologije" - najefektniji i najnapredniji stepen razvoja aktivnosti i njihovog načina rada koji ukazuje na praktičnu pogodnost primjena određenih tehnologija (za osiguranje graničnih vrijednosti emisija) u cilju sprečavanja i tamo gdje to nije izvodljivo, smanjenje emisija u okoliš;

"promjena u radu" - promjena u prirodi, funkcioniranju ili proširenje postrojenja koje bi moglo imati posljedice po okoliš;

"opasna supstanca" - podrazumijeva supstancu, mješavinu supstanci ili preparat utvrđen provedbenim propisom, a koja je prisutna kao sirovina, proizvod, nusproizvod, talog ili međuproizvod, uključujući i one supstance za koje je osnovano očekivati da bi mogle nastati u slučaju nesreće;

"emisija" - direktno ili indirektno ispuštanje supstanci, vibracija, toplote, mirisa ili buke koje proizvodi jedan ili više izvora u postrojenju i ispušta u zrak, vodu, tlo;

"granične vrijednosti emisija" - masa, izražena u vidu specifičnih parametara, koncentracije i/ili nivoa emisija koje neće biti prekoračene tokom određenog ili određenih vremenskih perioda;

"okoliš" - komponente okoliša, određene sisteme, procese, i strukturu okoliša;

"komponente okoliša" - tlo, zrak, voda, biosfera, kao i izgrađeni (vještački) okoliš koji je nastao kao rezultat aktivnosti ljudskog faktor koji je uz to i sastavni dio okoliša;

"ujecaj na okoliš" - promjene u okolišu nastale korištenjem i opterećivanjem okoliša;

"procjena uticaja na okoliš" - identifikacija, opis i odgovarajuća procjena u odnosu na svaki pojedinačan slučaj, u skladu sa odredbama ovog zakona, direktan i indirektan uticaj nekog projekta na slijedeće elemente i faktore:

- ljude, biljni i životinjski svijet;
- zemljište, vodu, zrak, klimu i krajolike;
- materijalna dobra i kulturno naslijeđe;
- međudjelovanje faktora navedenih u podtač. jedan, dva i tri.

"informacije o okolišu" - bilo koja informacija u pisanoj, vizuelnoj, audio, elektronskoj ili bilo kojoj drugoj materijalnoj formi o stanju okoliša, odnosno o komponentama okoliša;

"opterećivanje okoliša" - emisija supstanci ili energije u okoliš;

"zaštita okoliša" - sve odgovarajuće aktivnosti i mjere koje imaju za cilj prevenciju od opasnosti, štete ili zagađivanja okoliša, reduciranje ili odstranjivanje štete koja je nastala, i povrat na stanje prije izazvane štete;

"standard kvaliteta okoliša" - propisani zahtjevi koji se moraju ispuniti u određenom vremenskom periodu, u određenoj sredini ili određenom dijelu, kao što je propisano ovim zakonom ili drugim zakonima, npr. koje se odnose na kvalitet zraka ili vode;

"opasnost" - unutrašnje svojstvo opasnih supstanci ili fizička situacija, koja može izazvati štetu po ljudsko zdravlje ili okoliš;

"područje uticaja" - je područje ili dio prostora gdje je izazvan izvjestan stepen utjecaja na okoliš, ili koji može nastati kao rezultat korištenja okoliša;

"postrojenje" - mjesto na kojem se nalazi pogon, jedna ili više tehničkih jedinica u kojima se vrše aktivnosti koje mogu imati negativne uticaje na okoliš ili gdje su prisutne opasne supstance;

"zainteresirana strana/organ" - fizičko ili pravno lice ili organizacija, koja živi ili radi u području uticaja, ili području koje će vjerovatno biti pod uticajem;

"nesreća većih razmjera" - pojava emisije većih razmjera, požara ili eksplozije usljed nekontroliranih promjena nastalih tokom rada postrojenja koje predstavljaju neposrednu ili odloženu ozbiljnu opasnost po zdravlje ljudi ili okoliš, unutar ili izvan postrojenja, a koja uključuje jednu ili više opasnih supstanci.

"prirodni resurs" - komponenta prirodnog okoliša, odnosno sastavni dio prirodnog okoliša koji se može koristiti da bi se zadovoljile potrebe društva, izuzimajući vještački okoliš;

"nevladine organizacije koje promoviraju zaštitu okoliša" - su organizacije koje se bave zaštitom okoliša i koje su se svojim statutima opredijelile da promoviraju zaštitu okoliša;

"operator" - bilo koje fizičko ili pravno lice koje rukovodi radom ili kontrolira postrojenje, odnosno u slučajevima utvrđenim zakonima, lice na koje je preneseno javno ovlaštenje;

"dozvola" - pisana odluka potrebna za pribavljanje odobravanja građenja i rada pogona i postrojenja ili za obavljanje aktivnosti;

"zagađenost" - podrazumijeva direktno ili indirektno uvođenje, kao rezultat ljudske aktivnosti, supstanci, vibracija, toplote, mirisa, ili buke u zrak, vodu ili tlo koje mogu biti štetne po zdravlje čovjeka ili imovinu, ili kvalitet života u okolišu;

"javnost" - jedno ili više fizičkih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupacije;

"rizik" - mogućnost pojave određenog učinka unutar određenog razdoblja ili u određenim okolnostima;

"skladištenje" - odlaganja radi čuvanja na sigurnom mjestu ili držanja na lageru;

"značajna promjena" - promjena u radu postrojenja koja može imati značajan negativan uticaj na ljude i okoliš. Značajnom promjenom smatra se i bilo koja promjena ili proširenje postrojenja koje odgovara kriterijumima/pragovima navedenim u provedbenim propisima;

"korištenje okoliša" - aktivnost koja izaziva promjene u okolišu na način da se koristi okolišem u cjelini ili nekom njegovom komponentom kao prirodnim resursom ili ispuštajući supstance, odnosno energiju, u okoliš ili komponentu okoliša, a u skladu sa propisima koji reguliraju oblast zaštite okoliša.

‘‘nadležne institucije za okoliš’’ – institucije koje raspolažu podacima relevantnim za okoliš.

III – NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

Član 5.

Načelo održivog razvoja

Održivost okoliša podrazumijeva:

- očuvanje prirodnog blaga na način da stepen potrošnje obnovljivih materijala, vodnih i energetske resursa ne prevazilazi okvire u kojima prirodni sistemi mogu to nadomjestiti i da stepen potrošnje neobnovljivih resursa ne prevazilazi okvir prema kojem se održivi obnovljivi resursi zamjenjuju;
- da stepen polutanata koji se emitiraju ne prevazilazi kapacitet zraka, vode, te da apsorbiraju i izvrši preradu polutanata i
- stalno očuvanje biološkog diverziteta, ljudskog zdravlja, te kvaliteta zraka, vode i tla prema standardima koji su uvijek dovoljni za život i blagostanje ljudi, biljnog i životinjskog svijeta.

Član 6.

Načelo predostrožnosti i prevencije

Kada postoji prijetnja od nepopravljive štete, nedostatak pune naučne podloge ne može se koristiti kao razlog za odgađanje uvođenja mjera predostrožnosti i prevencije da bi se spriječila dalja degradacija okoliša.

Korištenje okoliša organizira se i vrši na način da:

- rezultira najnižim mogućim stepenom opterećenja i korištenja okoliša;
- sprečava zagađivanje okoliša i
- sprečava štetu po okoliš.

Pri korištenju okoliša mora se ispoštovati načelo predostrožnosti, tj. pažljivo upravljati i ekonomično koristiti komponente okoliša, te svesti na najmanju moguću mjeru stvaranje otpada primjenom reciklaže nastalog otpada, odnosno ponovnog korištenja prirodnih i vještačkih materijala.

U cilju prevencije primjenjuju se najbolje raspoložive tehnologije prilikom korištenja okoliša.

Korisnik okoliša koji predstavlja opasnost po okoliš ili uzrokuje štetu po okoliš dužan je odmah obustaviti radnju koja predstavlja opasnost ili uzrokuje štetu.

Ukoliko je šteta nastala kao rezultat dosadašnjih aktivnosti korisnika, korisnik je dužan otkloniti i popraviti nastalu štetu u okolišu.

Član 7.

Načelo zamjene

Svaku aktivnost koja bi mogla imati štetne posljedice po okoliš potrebno je zamijeniti drugom aktivnošću koja predstavlja znatno manji rizik. Zamjena aktivnosti vrši se i u slučaju da su troškovi takve aktivnosti veći od vrijednosti koje treba zaštititi.

Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se kod korištenja proizvoda, dijelova postrojenja, opreme i primjene proizvodnih procesa uz obavezno ograničavanje zagađivanja okoliša na izvoru.

Član 8.

Načelo integralnog pristupa

Zahtjevi za visok nivo zaštite okoliša i poboljšanje kvaliteta okoliša sastavni su dio svih politika koje imaju za cilj razvoj okoliša, a osiguravaju se u skladu sa načelom održivog razvoja.

Svrha načela integralnog pristupa je sprečavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru rizika od štete po okoliš u cjelini.

Načelo integralnog pristupa obuhvata:

- uzimanje u obzir cijelog životnog ciklusa supstanci i proizvoda;
- predviđanje posljedica u svim komponentama okoliša kao rezultata djelovanja supstanci i aktivnosti (i novih i postojećih);
- svođenje nastanka otpada i štetnog djelovanja otpada na najmanju moguću mjeru;
- primjenjivanje općih metoda za procjenjivanje i poređenje problema u okolišu i
- komplementarnu primjenu mjera u odnosu na posljedice, poput kvalitativnih ciljeva zaštite okoliša i mjera koje su usmjerene na izvore, kada su u pitanju emisije.

Član 9.

Načelo saradnje i podjele odgovornosti

Održivi razvoj postiže se kroz saradnju i zajedničko djelovanje svih subjekata u cilju zaštite okoliša, svako u okviru svoje nadležnosti i odgovornosti.

Provedba ciljeva vezanih za okoliš podstiče se međuentitetskom saradnjom, bilateralnim ili multilateralim međunarodnim sporazumima o zaštiti okoliša i drugim sporazumima o saradnji, kao i pružanjem informacija i podrške u vezi sa zaštitom okoliša, a posebno u odnosima sa susjednim zemljama.

U nedostatku međunarodnih sporazuma ciljevi zaštite okoliša drugih zemalja koji se uzimaju u obzir su smanjenje prekograničnog zagađivanja ili postojanje takve opasnosti po okoliš, kao i sprečavanje zagađivanja i izazivanja štete po okoliš.

Član 10.

Učešće javnosti i pristup informacijama

Pitanja zaštite okoliša ostvaruju se putem učešća svih zainteresiranih građana. Svaki pojedinac i

organizacija moraju imati odgovarajući pristup informacijama koje se odnose na okoliš, a kojim raspolažu organi uprave, uključujući i informacije o opasnim materijama i aktivnostima u njihovim zajednicama, kao i mogućnost učešća u procesu donošenja odluka.

Organi koji donose propise i nadležni organi za zaštitu okoliša su dužni pomagati i razvijati svijest javnosti, kao i podsticati učešće u odlučivanju, omogućavajući dostupnost informacija široj javnosti.

U cilju postizanja obeštećenja ili pravne zaštite svako zainteresirano lice ima pravo na zaštitu u upravnim i sudskim postupcima.

Član 11.

Načelo - zagađivač plaća

Zagađivač plaća troškove kontrole i prevencije od zagađenja, bez obzira na to da li su troškovi nastali kao rezultat nametanja odgovornosti zbog emisija zagađenja, naknada utvrđenih odgovarajućim finansijskim instrumentima ili kao obaveza utvrđena u propisu o smanjivanju zagađenosti okoliša.

Korisnik okoliša je odgovoran za sve aktivnosti koje imaju uticaja na okoliš u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

IV - ZAŠTITA KOMPONENTI OKOLIŠA

Član 12.

Integrirana zaštita komponenti okoliša

Komponente okoliša moraju biti zaštićene pojedinačno i u sklopu ostalih komponenti okoliša, uzevši u obzir njihove međuzavisne odnose. U skladu s tim utvrđuje se i način opterećivanja i korištenja komponenti okoliša.

Zaštita komponenti okoliša podrazumijeva zaštitu kvaliteta, kvantiteta i njihovih zaliha, kao i očuvanje prirodnih procesa unutar komponenti i njihove prirodne ravnoteže.

Posebnim propisima uređuju se pojedine oblasti zaštite i očuvanja komponenti okoliša i zaštite od uticaja koji predstavljaju opasnost po okoliš.

Član 13.

Očuvanje tla

Očuvanje tla obuhvata površinu i ispodpovršinske slojeve zemljišta, tlo, formacije stijena i minerala, kao i njihove prirodne i prelazne oblike i procese.

Očuvanje zemljišta obuhvata očuvanje produktiviteta, strukture, ravnoteže vode i zraka, te biota tla.

Na površini zemljišta ili ispod površine mogu se vršiti takve vrste aktivnosti i odlagati takve vrste materija koje ne zagađuju ili oštećuju kvantitet, kvalitet, materijalne procese zemljišta i komponente okoliša.

U toku provedbe projekata, kao i prije provedbe projekata (izgradnje, eksploatiranja ruda, itd.), mora se osigurati adekvatno razdvajanje i zaštita površinskog tla, kao i zaštita i korištenje poljoprivrednog zemljišta.

Nakon završetka aktivnosti koje uključuju korištenje zemljišta, korisnik će osigurati obnovu odnosno razvoj tog područja prema utvrđenom planu.

Korisnik će osigurati obnovu i ponovni razvoj područja u toku korištenja okoliša, tamo gdje postoje uvjeti za to i ukoliko je to utvrđeno posebnim propisima ili odlukom nadležnog organa.

Član 14.

Zaštita voda

Zaštita voda obuhvata očuvanje površinskih i podzemnih voda, zaliha, reguliranje kvaliteta i kvantiteta vode, zaštitu korita, obalnih područja kopnenih voda i akvafera.

Prirodan protok, struktura i uvjeti protoka, korito, obalna područja mogu se mijenjati samo uz osiguranje očuvanja prirodne ravnoteže akvatičnih i semiakvatičnih ekosistema i njihovog funkcioniranja.

Uvjeti za ekstrakciju i korištenje vode za svaku vrstu vodnih resursa, u skladu sa uvjetima tog područja, utvrđuju se posebnim propisima.

Vode se mogu koristiti i opterećivati, a otpadne vode i kanalizacija ispuštati u vode, uz primjenu odgovarajućeg tretmana, na način koji ne predstavlja opasnost za prirodne procese ili za obnovu kvaliteta i kvantiteta vode.

Ekstrakcija i povrat otpadnih voda u vode, kao i prenos voda vrši se na način koji ne utiče nepovoljno na rezerve, kvalitet i biotu voda iz kojih se vrši snabdijevanje ili u koje se vrši povrat i ne predstavlja opasnost za njihovo samoprečišćavanje.

Član 15.

Zaštita zraka

Zaštita zraka obuhvata očuvanje atmosfere u cijelosti sa svim njenim procesima, očuvanje njene strukture i klimatskih obilježja.

Zrak mora biti zaštićen od opterećenja bilo kojih vještačkih uticaja koji se vrše na zrak ili na druge komponente okoliša putem transmisija radiokativnih, tečnih, gasovitih ili čvrstih materija ukoliko postoji opasnost da će štetno uticati na kvalitet zraka ili se štetno odraziti na ljudsko zdravlje.

Kada se planira uvođenje aktivnosti i uspostava postrojenja, kao i proizvodnja i korištenje proizvoda potrebno je preduzeti mjere kako bi nivo polutanata bio sveden na najmanju moguću mjeru.

Član 16.

Očuvanje biosfere

Očuvanje biosfere obuhvata zaštitu živih organizama, njihovih zajednica i staništa, uzevši u obzir i očuvanje prirodnih procesa unutar njihovih staništa i prirodne ravnoteže uz osiguravanje održivosti ekosistema.

Korištenje biosfere ne može se vršiti na način koji narušava prirodne procese i uvjete biodiverziteta i predstavlja opasnost za njegovu održivost.

Član 17.

Očuvanje izgrađenog okoliša

Razvojnim planom određuju se zone izgradnje na određenim lokacijama zavisno od stepena opterećenja okoliša i svrhe izgradnje unutar određenih dijelova na određenim lokacijama.

Obavljanje aktivnosti u pojedinim zonama gdje postoji zaštitna udaljenost ili područje, dozvoljeno je na način utvrđen posebnim propisima u skladu sa prirodom opterećivanja okoliša i propisima o zaštiti okoliša.

Zelene površine i pojas skloništa unutar općine uređuju se na način utvrđen posebnim propisima.

Član 18.

Opasne supstance i tehnologije

Zaštita od štetnih uticaja opasnih supstanci obuhvata upotrebu svih prirodnih i vještačkih supstanci koje se koriste, proizvode ili distribuiraju od korisnika okoliša u toku provođenja

aktivnosti, a koje su po svom kvantitetu ili kvalitetu, eksplozivne, zapaljive, radioaktivne, toksične, podložne koroziji, izazivaju infekcije, ekotoksične, mutagene, karcinogene, ili iritirajuće, ili mogu izazvati takav uticaj u kontaktu sa drugim supstancama.

Kada se upravlja opasnim supstancama ili u toku upotrebe, uključujući i eksploataciju, odnosno ekstrakciju, skladištenje, transport, proizvodnju, izradu i primjenu ili kada se primjenjuju opasne tehnologije, moraju se preduzeti sve potrebne zaštitne i sigurnosne mjere kojima se rizik od opasnosti po okoliš svodi na najniži stepen ili se eliminira mogućnost takvih opasnosti u skladu sa posebnim propisima.

Kada se primjenjuju tehnologije koje mogu predstavljati opasnost po okoliš mora se odrediti zaštitna oblast ili razdaljina, shodno prirodi izvora opasnosti, kako bi se umanjio rizik od opasnosti po okoliš.

Član 19.

Otpad

Zaštita od štetnog uticaja otpada po okoliš obuhvata sve vrste supstanci, proizvoda, uključujući ambalažu i materijal za pakiranje tih supstanci, odnosno sve vrste proizvoda koji se odlažu ili za koje se planira da će biti odloženi.

Imalac otpada dužan je preduzeti adekvatne mjere za upravljanje otpadom i osigurati osnovne mjere u cilju sprečavanja stvaranja otpada, recikliranja i tretiranja otpada za ponovnu upotrebu, ekstrakciju sirovina i moguće energije, te sigurno odlaganje.

Član 20.

Buka i vibracije

Zaštita od buke i vibracija u okolišu obuhvata sve vrste vještački proizvedenih emisija energija koje izazivaju opterećenje nepoželjnom, neprijatnom bukom, odnosno vibracijama koje mogu ugroziti zdravlje ili štetno uticati na zdravlje.

Radi zaštite od buke potrebno je primjenjivati tehničke i organizacijske metode koje podstiču:

- smanjivanje stvaranja emisija buke ili vibracija, odnosno izvora koji stvaraju buku ili vibracije;
- smanjivanje opterećenja, odnosno sprečavanje povećavanja opterećenja bukom ili vibracijama,
- naknadnu zaštitu u onim sredinama koje su pod stalnim opterećenjem iznad utvrđenih standarda.

Član 21.

Radijacija

Zaštita od štetnih radijacijskih uticaja po okoliš obuhvata vještački proizvedenu i prirodnu jonizaciju, nejonizirajuću radijaciju i termalnu radijaciju.

V - INFORMIRANJE I EDUKACIJA O OKOLIŠU

Član 22.

Sistem informiranja o okolišu i prikupljanje informacija

Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) dužno je uspostaviti sistem informiranja o okolišu i omogućiti monitoring stanja okoliša, aktivnosti mjerenja, prikupljanja, obrade i evidentiranja podataka o korištenju i opterećenju okoliša.

Sistem informiranja uspostavlja se i organizira na osnovu teritorijalne gustine naseljenosti, na način da se:

- utvrde kvantitativne i kvalitativne promjene stanja okoliša koje su nastale kao rezultat korištenja i uporede na međunarodnom nivou na način da se procjenjuju zajedno sa socijalnim i ekonomskim podacima, kao i sa aspekta uticaja na zdravlje stanovništva;
- utvrde uzroci uticaja na okoliš sa zadovoljavajućom tačnošću uključujući i detaljne prikaze koji su potrebni za određivanje uzročno-posljedične veze u odnosu na štetu;
- što je moguće prije može predvidi opasnost po okoliš;
- mogu preduzimati mjere predviđene propisima i druge mjere od nadležnih organa;
- koristi u svrhu planiranja.

Kantonalno ministarstvo nadležno za okoliš (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) dužno je dostaviti podatke neophodne za rad sistema informiranja o okolišu.

Član 23.

Korisnici okoliša dužni su vršiti mjerenja opterećenja i korištenja okoliša koja su rezultat njihovih aktivnosti na način utvrđen posebnim propisima, potvrđivati ih i evidentirati u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima i omogućiti nadležnim organima pristup tim podacima.

Član 24.

Upis podataka o okolišu u druge registre

Utvrđeno činjenično stanje, obim i priroda stalne štete po okoliš, utvrđeni odlukom nadležnog organa ili suda, evidentiraju se u zemljišnim knjigama kao privremeni upis i katastru nekretnina.

Federalno i kantonalno ministarstvo (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo) po službenoj dužnosti zahtijeva upis podataka u slučaju kada je odgovornost utvrđena od suda.

Izmjena činjeničnog stanja, stepena prirode zagađenosti okoliša služi kao osnov za upis podataka koji se vrši na zahtjev vlasnika nekretnine, nadležnog ministarstva ili suda.

Član 25.

Istraživanje okoliša i tehnički razvoj

Odgovornost za zaštitu okoliša unapređuje se kroz razvoj nauke i tehnologije, organizaciju naučnog istraživanja i tehničkog razvoja, objavljivanje nalaza, kao i praktičnom primjenom domaćih i međunarodnih istraživačkih radova.

Studija usmjerena na istraživanje stanja okoliša i razvoja zaštite okoliša predmet je prioritetne podrške nadležnih organa i institucija. Federalni ministar za zaštitu okoliša i kantonalni ministar za zaštitu okoliša (u daljem tekstu: nadležni ministar) dužan je, u saradnji sa ministrom nadležnim za nauku, koordinirati podršku i procjenu naučnih istraživanja iz oblasti okoliša.

Član 26.

Edukacija, obuka i kultura u okolišu

Svaki građanin ima pravo da stiče i unapređuje saznanja o okolišu.

Širenje i unapređivanje saznanja o okolišu su primarne obaveze Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kantona i lokalnih vlasti.

Nadležni ministar dužan je saradivati sa drugim ministrima u cilju osiguravanja stručne edukacije o okolišu.

Član 27.

Federalni, kantonalni organi uprave i općinske službe za upravu dužni su izvršiti obaveze iz čl. 25. i 26. ovog zakona preko institucija za instruiranje i obrazovanje javnosti, u saradnji s udruženjima za zaštitu okoliša i stručnim organizacijama koje angažiraju javnost u zaštiti okoliša. Federacija, kantoni i općinske službe za upravu su dužni pružiti podršku obrazovnim institucijama, vjerskim zajednicama, naučnim institucijama, stručnim organizacijama i udruženjima kako bi mogli djelotvornije provoditi svoje obrazovne i trening aktivnosti.

Član 28.

Registar o postrojenjima i zagađivanjima

Nadležno ministarstvo vodi registar o pogonima, postrojenjima i zagađivanjima.

Registar sadrži podatke o djelatnostima, pogonima i postrojenjima koja ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš a naročito:

- ime i adresu operatora i lokaciju pogona i postrojenja;
- kratak opis aktivnosti i tehnološkog procesa;
- relevantne podatke koji se tiču emisija, opasnih supstanci prisutnih u pogonu i postrojenju, produkcije otpada i korištenja resursa i energije;
- podatke koji se odnose na izdavanje dozvola, promjene i sl. i
- podatke o kontroli, relevantnim rezultatima i preduzetim mjerama.

Kantonalno ministarstvo priprema godišnji izveštaj o izdatim dozvolama za pogone i postrojenja i sa podacima iz stava 2. ovog člana dostavlja ga Federalnom ministarstvu.

Nadležne institucije za okoliš dužne su dostaviti nadležnom ministarstvu podatke kojima raspolažu.

Federalni ministar će propisati način dostavljanja podataka.

Registar o postrojenjima i zagađivanjima dostupan je javnosti.

Svako lice koje ima pravni interes može tražiti uvid u registar i izdavanje kopije podataka iz registara.

Član 29.

Aktivno pružanje informacija o zaštiti okoliša

Federalno ministarstvo pružat će informacije o okolišu na transparentan i djelotvoran način.

Federalno ministarstvo koristit će publikacije u štampanoj i elektronskoj formi koje su dostupne javnosti, kao i instrumente javnog obavještanja.

U slučaju neposredne opasnosti po ljudsko zdravlje ili okoliš federalni ministar odmah će predstavnicima javnosti dostaviti sve podatke koje posjeduju organi uprave i koji bi mogli omogućiti javnosti preduzimanje mjera za sprečavanje ili ublažavanje štete koja proizilazi iz određene opasnosti.

VI - UČEŠĆE JAVNOSTI I PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

Član 30.

Informacija o okolišu, u smislu ovog zakona, znači bilo koju informaciju u pisanoj, vizuelnoj, audio, elektronskoj ili bilo kojoj drugoj materijalnoj formi o:

- stanju elemenata okoliša kao što su zrak i atmosfera, voda, tlo, pejzaže, prostor i prirodna područja, biološki diverzitet i njegove komponente, uključujući genetski modificirane organizme

i međudjelovanje ovih elemenata;

- faktorima kao što su supstance, energija, buka i radijacija, djelatnosti i mjere, uključujući administrativne mjere, sporazume o zaštiti okoliša, planove i programe, koji utiču ili postoji vjerovatnoća da će uticati na elemente okoliša u okviru alineje 1. ovog stava, analiza troškova i dobiti i druge ekonomske analize i pretpostavke koje se koriste u odlučivanju u okolišu;
- stanju ljudskog zdravlja i sigurnosti, životnim uvjetima, kulturnim dobrima i građevinama, u mjeri u kojoj su ili bi mogli biti pod uticajem stanja elemenata okoliša ili preko ovih elemenata pod uticajem faktora, djelatnosti ili mjera navedenih u alineji 2. ovog stava,
- organima i institucijama nadležnim za okoliš;

Zainteresirana javnost, u smislu ovog zakona, znači javnost koja ima interes u odlučivanju u okolišu bilo zbog lokacije projekta ili zbog prirode datog zahvata u okolišu, javnost koja je pod uticajem ili je vjerovatno da će biti pod uticajem namjeravanog zahvata u okolišu i nevladine organizacije koje promoviraju zaštitu okoliša.

Član 31.

U skladu sa odredbama ovog zakona javnost ima pristup informacijama, mogućnost učešća u odlučivanju i zaštitu prava pred upravnim i sudskim organima po pitanjima zaštite okoliša bez diskriminacije na osnovu državljanstva, nacionalnosti ili mjesta stanovanja i u slučaju pravnih lica bez diskriminacije na osnovu njihovog mjesta registracije ili centra aktivnosti.

Organ uprave će obezbjediti da lica koja ostvaruju svoja prava u skladu sa odredbama ovog zakona neće biti kažnjena, proganjana ili uznemiravana na bilo koji način zbog svog učešća u postupku.

Zloupotreba pravnih sredstava (pokretanjem parnice, plaćanje odštete ili pokretanje građanskog krivičnog, prekršajnog ili radno-pravnog) radi kažnjavanja, progona ili uznemiravanja lica koja su ostvarivala svoja prava na učešće javnosti smatrat će se nezakonitim.

Član 32.

Edukacija i kadrovsko jačanje

Federalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta u saradnji sa Federalnim ministarstvom izradit će godišnje obrazovne programe o zaštiti okoliša u cilju obrazovanja i podizanja svijesti javnosti u oblasti okoliša. Obrazovni programi zaštite okoliša bit će uključeni u nastavne i vannastavne programe. Pored bitnih pitanja zaštite okoliša, obrazovni programi će sadržavati podatke o tome kako se osigurava pristup informacijama, kako se učestvuje u odlučivanju i kako se ostvaruje zaštita prava u oblasti okoliša.

Federalno ministarstvo organizirat će obuku nevladinih organizacija koje se bave pitanjima zaštite okoliša.

Član 33.

Pristup informacijama o okolišu

Federalno ministarstvo će, na zahtjev zainteresiranog lica, osigurati da informacije iz oblasti zaštite okoliša budu dostupne javnosti.

Zainteresirano lice je ono lice koje ima opravdan interes za traženje informacije.

Federalno ministarstvo, uz informaciju, prilaže kopiju dokumentacije na osnovu koje je sačinjena informacija. Informacija može biti data i u drugoj formi sa navođenjem razloga za takvu formu ili u slučaju da je informacija već dostupna javnosti u drugoj formi.

Informacije o okolišu iz stava 1. ovog člana će biti stavljene na raspolaganje što je prije moguće, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, osim u slučajevima kada sadržaj i složenost datih informacija opravdava produženje ovog roka do jednog mjeseca. Podnosilac zahtjeva će biti obaviješten o svakom produženju datog roka i razlozima tog produženja.

Član 34.

Zahtjev za davanje informacija o okolišu može biti odbijen ukoliko:

- nijedan organ uprave ne posjeduje tražene informacije o okolišu;
 - zahtjev je očigledno neosnovan ili formuliran suviše uopćeno;
 - zahtjev se tiče materijala koji je u fazi pripreme ili se tiče unutrašnje komunikacije organa uprave gdje je takvo izuzimanje od davanja informacije predviđeno nekim drugim zakonom, uzimajući u obzir narušavanje općeg interesa davanjem informacije, ili - informacija je već dostavljena predstavnicima nevladinih organizacija, zainteresiranom stanovništvu odnosno područja i štampi zbog kolektivnog javnog interesa. U tom slučaju nadležni organ uprave će uputiti podnosioca zahtjeva gdje može dobiti potrebne informacije.
- Zahtjev za informacije o okolišu može biti odbijen ukoliko bi davanje informacija imalo štetan uticaj na:
- međunarodne odnose, odbranu ili opću sigurnost;
 - tok pravde, pravo lica na pravedno suđenje i mogućnost organa uprave da provede krivični ili disciplinski postupak;
 - povjerljivost informacija koje se tiču trgovine i industrije i informacijama o emisijama koje su bitne za zaštitu okoliša, ukoliko je to utvrđeno posebnim propisom s ciljem zaštite ekonomskih interesa
 - prava intelektualne svojine;
 - povjerljivost ličnih podataka i/ili dokumente koji se odnose na fizička lica u slučaju da ta lica nisu dala saglasnost za otkrivanje datih informacija javnosti, ukoliko je to utvrđeno zakonom;
 - interese trećeg lica koje je obezbijedilo tražene informacije a da na to nije bilo obavezno i ukoliko to lice ne da saglasnost za otkrivanje datog materijala, ili
 - okoliš na koji se informacije odnose, kao što su mjesta uzgoja rijetkih vrsta.

Razlog za odbijanje zahtjeva za davanje informacija iz stava 2. ovog člana mora biti obrazložen.

Ukoliko organ uprave ne posjeduje tražene informacije dužan je da u najkraćem mogućem roku prosljedi zahtjev organu uprave koji bi mogao imati date informacije i o tome će obavijestiti podnosioca zahtjeva.

Organ uprave će učiniti dostupnim one tražene informacije o okolišu koje se mogu izdvojiti od informacija iz st. 1. i 2. ovog člana.

Odgovor o odbijanju zahtjeva daje se u pisanoj formi ukoliko je i sam zahtjev za davanje informacija bio u pisanoj formi ili ukoliko podnositelj zahtjeva to traži.

Član 35.

Naknada za pružanje informacija

Nadležno ministarstvo uvest će naknadu za davanje informacija. Naknada za davanje postojećih informacija ili dokumenata neće prevazilaziti troškove umnožavanja tih informacija i dokumenata. U slučajevima u kojima organ uprave mora da provede istraživanje ili neke druge aktivnosti na koje nije obavezan zakonom, podnositelj zahtjeva dužan je platiti naknadu u skladu sa troškovnikom.

Nadležno ministarstvo donosi troškovnik o visini naknade za davanje informacija koji će biti predložen podnosiocu zahtjeva.

Član 36.

Učešće javnosti u odlukama o posebnim aktivnostima

Nadležno ministarstvo osigurati će učešće javnosti u:

- postupcima procjene uticaja projekata na okoliš;
- postupcima izdavanja okolinskih dozvola za pogone i postrojenja iz svoje nadležnosti.

Određbe stava 1. ovog člana odnose se i na odluke o aktivnostima koje nisu navedene u stavu 1. ovog člana, a mogu imati značajan uticaj na okoliš.

Određbe ovog člana ne primjenjuju se u slučaju donošenja odluka o aktivnostima koje služe odbrani zemlje.

Nakon pokretanja upravnog postupka javnost će biti informirana o slijedećem:

- predloženim aktivnostima podnosioca zahtjeva i zahtjevu za izdavanje okolinske dozvole;
- organima uprave koji su odgovorni za donošenje odluke; odnosno okolinske dozvole;
- toku postupka uključujući informacije o:
 - a) načinu učešća javnosti;
 - b) vremenu i mjestu predviđene javne rasprave;
 - c) organima uprave za dobijanje relevantne informacije i vršenje uvida u dokumentaciju;
 - d) organu uprave ili bilo kom drugom organu kome se mogu podnijeti primjedbe i pitanja, kao i rok za podnošenje primjedaba ili pitanja;
 - f) okolišu koje su relevantne za predložene aktivnosti; i
- činjenici da je predložena aktivnost podliježe entitetskom ili prekograničnom postupku procjene uticaja na okoliš,
- nacrtu odluke ili okolinske dozvole.

Zainteresirana javnost bit će obavještena o vremenu postupka izvođenja dokaza i obaviještena da se u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka mogu podnijeti dokazi i činjenice koje su od uticaja na predloženu aktivnost..

Nadležno ministarstvo zahtijevat će od podnosioca zahtjeva da animira zainteresiranu javnost da učestvuje u raspravama prije podnošenja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole.

Član 37.

Informacije koje se daju na traženje

Nadležno ministarstvo će, na zahtjev zainteresirane javnosti, u najkraćem mogućem roku, omogućiti besplatan uvid u sve informacije koje su relevantne za donošenje odluka.

Uvid se odnosi na:

- opis lokacije, fizičkih i tehničkih karakteristika predložene aktivnosti uključujući procjenu očekivanih rezidijuma/taloga i emisija;
- opis značajnih uticaja predložene aktivnosti po okoliš;
- opis mjera koje su predviđene za sprečavanje i/ili smanjenje tih uticaja uključujući emisije;
- kratak netehnički rezime navedenih podataka;
- prikaz osnovnih alternativnih rješenja proučenih od podnosioca zahtjeva,
- osnovne izvještaje i stručna mišljenja koja su pripremili organi uprave.

Zainteresirana javnost može, u roku od 30 dana od dana uvida u informacije iz stava 2. ovog člana, u pisanoj formi podnijeti bilo kakve primjedbe, informacije, analize ili mišljenja koja smatra relevantnim za datu aktivnost. U slučaju izuzetno složenih pitanja, organ uprave može na zahtjev zainteresirane javnosti produžiti rok na 60 dana. Rezultati učešća javnosti uzet će se u obzir kod donošenja odluke.

U skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br.2/98 i 48/99) nadležno ministarstvo obavijestit će javnost o donesenoj odluci.

Član 38.

Pristup pravdi

Podnosilac zahtjeva čiji zahtjev za dobijanje informacija nije razmatran, nepravедno odbijen, da je na njega u potpunosti ili djelomično neadekvatno odgovoreno, ima pravo pokrenuti postupak preispitivanja odluke pred drugostepenim organom, u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

Član 39.

Predstavnici zainteresirane javnosti koji su učestvovali u prvostepenom postupku imaju pravo da ulože žalbu protiv odluke ili dijela odluke.

Predstavnici zainteresirane javnosti pored prava učestvovanja u postupcima izdavanje dozvola i procjene uticaja na okoliš imaju pravo, ukoliko se neko ponaša suprotno okolnskim principima iz okolinskih zakona, pokrenuti postupak zaštite svojih prava pred nadležnim sudom.

Nakon provođenja postupka iz stava 2. ovog člana sud može:

- naložiti pravnim i fizičkim licima da preduzmu sve neophodne sanacione mjere, uključujući obustavu određenih aktivnosti i/ili plaćanje šteta;
- obavezati pravna i fizička lica da izvrše uplatu naknade u Federalni fond za zaštitu okoliša;
- naložiti privremene mjere.

VII - NADLEŽNOST

Član 40

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva, svako u okviru svoje nadležnosti, nadležni su za:

- zaštitu okoliša, sprečavanje i otklanjanje opasnosti i šteta po okoliš, obnovu i postepeno poboljšanje stanja okoliša;
- utvrđivanje prioriternih zadaka za zaštitu okoliša;
- uspostavljanje pravnih, ekonomskih i tehničkih mjera u interesu zaštite okoliša;
- razvoj, očuvanje i djelovanje sistema koji služi kao osnov za dobivanje i obradu podataka o mjerenjima, monitoringu, kontroli, procjeni stanja okoliša, te davanje informacija o eventualnim uticajima na okoliš;
- donošenje finansijskih propisa u sferi zaštite okoliša i
- saradnja sa drugim entitetom.

Član 41.

Savjetodavno vijeće za okoliš

Savjetodavno vijeće za okoliš (u daljem tekstu: Savjetodavno vijeće) osniva se radi pružanja naučne i stručne podrške Federalnom ministru i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada FbiH) u oblasti okoliša.

Savjetodavno vijeće ima konsultativnu i savjetodavnu ulogu, a čini ga 13 predstavnika zainteresiranih strana iz oblasti zaštite okoliša.

Članovi Savjetodavnog vijeća predlažu nadležna kantonalna ministarstva za zaštitu okoliša iz organizacija i ustanova koje zastupaju stručne i ekonomske interese i naučnih krugova. Jednog predstavnika predlaže predsjednik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Jednog predstavnika Udruženje za zaštitu okoliša predlaže Regionalni centar za zaštitu okoliša – Ured za

Bosnu i Hercegovinu na osnovu pisane saglasnosti najmanje pet nevladinih organizacija registriranih na području FBiH.

Članove Savjetodavnog vijeća imenuje Vlada FBiH na period od četiri godine.

Savjetodavno vijeće učestvuje u ocjenjivanju strategijskih procjena okoliša i nacrti koji služe kao osnova za Strategijsku procjenu okoliša.

Nadležni ministri dostavljaju Savjetodavnom vijeću planove iz oblasti okoliša radi zauzimanja stavova i davanja mišljenja.

Savjetodavno vijeće bira predsjedavajućeg i kopredsjedavajućeg iz reda članova Savjetodavnog vijeća. Savjetodavno vijeće donosi pravila o svom radu.

Član 42.

Federalno ministarstvo:

- analizira i ocjenjuje stanje okoliša i aktivnosti zaštite okoliša, kao i iskustva stečena u oblasti zaštite, korištenja i razvoja okoliša,
- uspostavlja i rukovodi sistemom informiranja o okolišu u Federaciji BiH;
- izdaje dozvole za korištenje okoliša iz svoje nadležnosti, u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih propisa;
- određuje okolinski klasifikacioni sistem supstanci, proizvoda i tehnologija i daje mišljenje za njihovu distribuciju i korištenje;
- organizira poslove koji imaju za cilj sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po okoliš,
- učestvuje sa drugim nadležnim organima u izradi programa i planova za korištenje prirodnih resursa, izradi i ostvarivanju posebnog plana i kvalifikacionog sistema;
- rješava po žalbama na rješenja kantonalnih ministarstava donesenih na osnovu federalnog zakona i drugih federalnih propisa i vrši druge poslove i zadatke zaštite okoliša iz nadležnosti Federacije BiH.

Član 43.

Kantonalno ministarstvo:

- analizira i ocjenjuje stanje okoliša i aktivnosti zaštite okoliša, kao i iskustva stečena u oblasti zaštite, korištenja i razvoja okoliša;
- obavlja poslove i zadatke utvrđene federalnim zakonom i drugim federalnim propisima;
- izdaje dozvole za korištenje okoliša iz svoje nadležnosti;
- uspostavlja i rukovodi sistemom informiranja o okolišu u kantonu;
- organizira poslove koji imaju za cilj sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po okoliš.
- vrši nadzor nad provođenjem kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa iz oblasti zaštite okoliša.

Član 44.

U slučaju da je izazvana šteta ili postoji opasnost od štete po okoliš, tužilac ima pravo da kod nadležnog suda uloži tužbu kojom se zahtijeva zabrana ili ograničenje aktivnosti i kompenzacija za štetu koja je nastala kao rezultat te aktivnosti.

VIII - PLANIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Član 45.

Sistem okolinskog planiranja

Sistem okolinskog planiranja obuhvata donošenje slijedećih programskih dokumenata:

- Međuentitetski plan zaštite okoliša;
- Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša i
- Kantonalni plan zaštite okoliša.

Član 46.

Federalna strategija i Plan zaštite okoliša usklađuje se sa Međuentitetskim planom zaštite okoliša.

Kantonalni planovi zaštite okoliša usklađuju se sa Federalnom strategijom i Akcionim planom zaštite okoliša

Međuentitetsko tijelo za okoliš priprema prijedlog Međuentitetskog plan zaštite okoliša.

Federalna strategija i planovi zaštite okoliša su obavezujući dijelovi sistema okolinskog planiranja.

Planiranje zaštite okoliša usklađuju se sa socijalnim i ekonomskim razvojnim programima, međunarodnim programima razvoja i dokumentima prostornog uređenja.

Plan zaštite okoliša donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva. Plan zaštite okoliša donosi se na period od najmanje pet godina.

Federalno ministarstvo podnosi Vladi FBiH izvještaj o provođenju Plana svake dvije godine radi razmatranja, usvajanja i dostavljanja Parlamentu Federacije.

Član 47.

Elementi programskih dokumenata zaštite okoliša

Federalna strategija i planov, pored ostalog, sadrže:

- obrazloženje o sadašnjem stanju okoliša ustanovljeno na osnovu naučnih iskustava i

informacija;

- ciljeve koji se moraju ostvariti u planiranom periodu;
- načela i smjernice zaštite okoliša;
- zadatke i dužnosti koje treba obaviti radi ostvarenja ciljeva, redosljed planiranih aktivnosti i krajnji rok za implementaciju;
- sredstva i metode za ostvarivanje postavljenih ciljeva sa naznačenim planiranim izvorima finansiranja,
- naznačena područja u kojima su potrebni posebni instrumenti zaštite okoliša, kao i sadržaje takvih instrumenata.

Član 48.

Federalna strategija zaštite okoliša

Federalno ministarstvo priprema prijedlog Federalne strategije zaštite okoliša

Sastavni dijelovi Federalne strategije zaštite okoliša su i:

- Federalna strategija zaštite voda,
- Federalna strategija zaštite prirode,
- Federalna strategija zaštite zraka,
- Federalna strategija upravljanja otpadom.

Prijedlog Federalne strategije zaštite okoliša dostavlja se kantonalnim ministarstvima i Savjetodavnom vijeću radi davanja mišljenja i mora biti dostupan javnosti radi davanja sugestija i primjedaba.

Prijedlog Federalne strategije zaštite okoliša dostavlja se Međuentitetskom tijelu za okoliš i Vladi Republike Srpske radi davanja mišljenja.

Primjedbe i sugestije na prijedlog Federalne strategije zaštite okoliša dostavljaju se u roku od tri mjeseca od dana prijema prijedloga.

Parlament Federacije donosi Federalnu strategiju zaštite okoliša na period od najmanje deset godina.

Član 49.

Kantonalni plan zaštite okoliša

Kantoni su dužni donijeti Kantonalni plan zaštite okoliša usklađen sa Federalnom Strategijom zaštite okoliša.

Kantonalno ministarstvo priprema prijedlog Plana zaštite okoliša

Prijedlog Kantonalnog plana zaštite okoliša dostavlja se Federalnom ministarstvu, Savjetodavnom vijeću i susjednim kantonalnim ministarstvima radi davanja sugestija i primjedaba.

Prijedlog Kantonalnog plana zaštite okoliša mora biti dostupan javnosti radi davanja sugestija i primjedaba.

Sugestije i primjedbe na prijedlog Kantonalnog plana zaštite okoliša dostavljaju se u roku od tri mjeseca od dana prijema prijedloga.

Skupština kantona donosi Kantonalni plan zaštite okoliša na period od najmanje pet godina.

Kantonalno ministarstvo podnosi izvještaj o provođenju Kantonalnog plana zaštite okoliša skupštini kantona svake druge godine.

Skupština kantona može donijeti propis kojim će regulirati donošenje općinskih planova zaštite okoliša i njihov sadržaj.

Član 50.

Planovi i programi privrednih društava u oblasti zaštite okoliša

Privredna društva mogu izraditi programe zaštite okoliša na dobrovoljnoj osnovi.

Privredna društva su dužna da izrade planove zaštite okoliša ukoliko je to propisano posebnim zakonom.

Član 51.

Strategijska procjena okoliša

Organ nadležan za poslove prostornog uređenja kod izrade dokumenata prostornog uređenja koji mogu imati negativan uticaj na okoliš dužan je izraditi Strategijsku procjenu okoliša (SEA).

Prilikom izrade Strategijske procjene okoliša uzimaju se u obzir komponente okoliša, kvalitet okoliša i uticaj na ljudsko zdravlje.

Strategijska procjena okoliša izrađuje se i kod donošenja ekonomskih propisa koji mogu imati uticaja na okoliš (propisi o carini, porezima, obavezama, itd.).

Član 52.

Strategijska procjena okoliša obuhvata naročito:

- stepen do kojeg planirane mjere mogu uticati ili mogu poboljšati stanje okoliša;

- u slučaju da nisu provedene planirane mjere kolika bi šteta nastala po okoliš, odnosno stanovništvo;
- u kojoj mjeri postoje uvjeti za uvođenje planiranih mjera,
- kolike su mogućnosti nadležnih organa za provedbu planiranih mjera;

Nacrt dokumenata prostornog uređenja i Strategijska procjene okoliša dostavlja se Savjetodavnom vijeću na razmatranje i davanje mišljenja.

Strategijsku procjenu okoliša donosi Vlada FBiH.

IX - PROCJENA UTICAJA NA OKOLIŠ (EIA)

Član 53.

Procjena uticaja na okoliš obuhvata identifikaciju, opis, procjenu, direktan i indirektan uticaj projekta ili aktivnosti na:

- ljude, biljni i životinjski svijet;
- zemljište, vodu, zrak, klimu i prostor;
- materijalna dobra i kulturno naslijeđe,
- međudjelovanje faktora navedenih u alinejama 1., 2. i 3. ovog stava.

Član 54.

Nadležni organ neće izdati urbanističku saglasnosti ili druge neophodne saglasnosti za projekte za koje je neophodna procjena uticaja na okoliš ukoliko uz zahtjev nije dostavljena okolinska dozvola.

Član 55.

Nadležnost u procjeni uticaja na okoliš

Nadležno ministarstvo provodi postupak procjene uticaja na okoliš.

U postupku procjene uticaja na okoliš uključit će se zainteresirani organi na kantonalnom i federalnom nivou.

Član 56.

Projekti podložni procjeni uticaja na okoliš

Provedbenim propisom utvrdit će se pogoni i postojenja ili znatne izmjene postojećih pogona i postojenja za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš, te pogoni i postojenja ili znatne izmjene postojećih pogona i postojenja za koje će nadležno ministarstvo odlučiti da li je potrebna procjena uticaja na okoliš.

Pod znatnom izmjenom pogona i postojenja smatra se:

- bilo kakva modifikacija pogona i postrojenja;
- rast više od 25% u povećanju proizvodnje, upotrebe energije, korištenja voda, korištenja prostora, emisija ili proizvodnje otpada;
- rast više od 25% u posljednjih deset godina u povećanju proizvodnje, upotrebe energije, korištenja vode, korištenja prostora, emisija ili proizvodnje otpada..

Za prekid rada i rušenje pogona i postrojenja za koje je potrebna okolinska dozvola obavezno se vrši procjena uticaja na okoliš.

Član 57.

Procjena uticaja na okoliš može se vršiti u dvije faze:

- prethodna procjena uticaja na okoliš i
- studija o uticaju na okoliš.i

Član 58.

Prethodna procjena uticaja na okoliš

Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš podnosi se nadležnom ministarstvu.

Uz zahtjev se prilaže:

- opis projekta sa informacijama o lokaciji, namjeni i veličini pogona i postrojenja;
- opis mjera predviđenih kako bi se spriječile, smanjile ili ukoliko je moguće sanirale značajne nepovoljne posljedice;
- podaci koji su potrebni za identificiranje i procjenu osnovnih uticaja na okoliš;
- opis alternativnih rješenja i izabrane alternative;
- izvod iz planskog akta odnosnog područja,
- netehnički rezime.

Nadležno ministarstvo dostavlja zahtjev iz stava 1. ovog člana sa pripadajućom dokumentacijom nadležnim organima i zainteresiranim subjektima radi davanja sugestija i primjedaba.

Rok za dostavljanje sugestija i primjedaba je trideset dana od dana prijema zahtjeva.

O prethodnoj procjeni uticaja na okoliš obavijestit će se podnosilac zahtjeva i subjekti iz stava 3. ovoga člana.

Član 59.

Studija o uticaju na okoliš

Nadležno ministarstvo, na osnovu prethodne procjene uticaja na okoliš, donosi rješenje o izradi Studije o uticaju na okoliš u roku od trideset dana od dana isticanja roka za dostavljanje sugestija i primjedaba.

U rješenju iz stava 1. ovog člana nadležno ministarstvo određuje:

- sadržaj Studije o uticaju na okoliš uzimajući u obzir uputstva za procjenu uticaja na okoliš,
- listu nosioca izrade Studije o uticaju na okoliš i
- naknadu za ocjenu Studije o uticaju na okoliš.

Naknada za ocjenu Studije o uticaju na okoliš obuhvata nadoknadu za rad pravnih i tehničkih stručnjaka iz nadležnog organa i sve ostale troškove koje mogu imati nadležni organi ili drugi učesnici u postupku procjene uticaja na okoliš.

Naknadu i ostale troškove iz stava 3. ovog člana snosi podnosilac zahtjeva.

Provedbenim propisom uredit će se uvjeti i kriteriji koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije o uticaju na okoliš za obavljanje poslova izrade Studije o uticaju na okoliš, kao i visina nadnade i troškova iz stava 3. ovog člana.

Član 60.

Podnosilac zahtjeva dostavlja Studiju o uticaju na okoliš nadležnom ministarstvu u roku od 30 dana od dana prijema Studije od nosioca izrade Studije.

Član 61.

Javna rasprava

U postupku ocjene Studije o uticaju na okoliš nadležno ministarstvo obavještava i poziva javnost na raspravu o Studiji putem štampe dostupne na područje Federacije.

Sugestije i primjedbe javnosti dostavljaju se nadležnom ministarstvu u roku od 30 dana od dana javnog obavještavanja.

Član 62.

Nadležno ministarstvo organizira javnu raspravu o projektu u prostoru koji je najbliži lokaciji datog projekta o čemu se javnost obavještava najmanje 15 dana prije rasprave.

Nadležno ministarstvo priprema zapisnik sa javne rasprave u roku od tri dana od dana održavanja javne rasprave.

Član 63.

Vjerovatnoća prekograničnih uticaja na okoliš

Pravila koja se odnose na procjenu uticaja na okoliš u kontekstu prekograničnih uticaja primjenjuju se i kada:

- postoji vjerovatnoća da će projekat imati značajan utjecaj na okoliš drugog entiteta
- postoji obaveza po međunarodnim ugovorima, bilateralnim sporazumima ili iz drugih razloga.

Kada nosilac izrade Studije o uticaju na okoliš ima saznanja da će projekt vjerovatno imati značajan uticaj na okoliš drugog entiteta, dužan je izraditi posebno poglavlje u Studiji o uticaju na okoliš sa podacima o mogućim uticajima na okoliš drugog entiteta.

Detalji o postupcima za projekte sa mogućim međuentitetskim uticajem mogu biti određeni sporazumom između entiteta koji se zaključuje uz konsultiranje Međuentitetskog tijela za okoliš.

Kada nosilac izrade Studije uticaja na okoliš ima saznanja da će projekat vjerovatno imati značajan uticaj na okoliš druge države, dužan je izraditi posebno poglavlje u studiji o uticaju na okoliš sa podacima o mogućim uticajima na okoliš države.

Federalno ministarstvo će drugom entitetu/državi iz stava 2. i 3. ovog člana dostaviti obavijest koja, između ostalog, sadrži:

- opis projekta sa dostupnim podacima o mogućem prekograničnom uticaju;
- informacije o odluci koja može biti donesena,
- period u kojem će se država/entitet izjasniti da li želi da učestvuje u postupku procjene uticaja na okoliš.

Ukoliko država/entitet iskaže svoju namjeru da učestvuje u postupku procjene uticaja na okoliš Federalno ministarstvo će dostaviti datoj državi/entitetu posebno poglavlje Studije o uticaju na okoliš i relevantne podatke koji se tiču datog postupka.

Federalno ministarstvo omogućuje učešće predstavnika javnosti iz države/entiteta na koju projekat može imati uticaja.

Federalno ministarstvo obaviti će konsultacije sa predstavnicima države/entiteta na koju projekat može imati uticaja.

Ukoliko se sazna za informaciju o projektu koji se odvija u drugoj državi/entitetu koji može imati značajne posljedice po okoliš na teritoriji Federacije, Federalno ministarstvo preduzima aktivnosti s ciljem da nadležni organi i javnost učestvuju u procjeni prekograničnih uticaja na okoliš.

Federalno ministarstvo dostavlja sugestije i primjedbe organa uprave i javnosti nadležnim organima države/entiteta iz koje potječu prekogranični uticaji na okoliš i obavlja konsultacije sa predstavnicima države/entiteta iz koje potiču uticaji na okoliš.

Troškove za izradu posebnih poglavlja studije o uticaju na okoliš iz st. 2. i 4. ovog člana snosi podnosilac zahtjeva.

Član 64

Odobranje Studije o uticaju na okoliš

Nadležno ministarstvo rješenjem odobrava Studiju o uticaju na okoliš u roku od 30 dana od završetka postupka ocjene Studije o uticaju na okoliš.

Studije o uticaju na okoliš neće biti odobrena ukoliko:

- se utvrdi da bi projekat mogao izazvati znatno zagađivanje okoliša ili u znatnoj mjeri ugroziti okoliš.
- projekt nije u skladu sa Međuentitetskim programom zaštite okoliša i Federalnom strategijom i Akcionim planom zaštite okoliša i
- projekat nije u skladu sa međunarodnim obavezama države po pitanju zaštite okoliša.

Rješenjem o odobravanju ili odbijanju Studije o uticaju na okoliš dostavlja se podnosiocu zahtjeva i zainteresiranim subjektima iz člana 58. stav 3. ovog zakona.

Dostavljanje rješenja iz stava 3. ovog člana vrši se u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

U slučaju prekograničnog uticaja Federalno ministarstvo će proslijediti odluku drugom entitetu/državi na koju projekta može da ima uticaj.

Član 65.

Učešće nadležnog ministarstva u postupcima izdavanja dozvola

Nadležno ministarstvo učestvuje u postupcima izdavanja urbanističkih saglasnosti:

U postupcima iz stava 1. ovog člana nadležno ministarstvo provjerava da li su se okolnosti u kojima je vođen postupak procjene uticaja na okoliš promjenile i da li su ispunjeni uvjeti utvrđeni u studiji o uticaju na okoliš, odnosno u okolinskoj dozvoli.

Postupci iz stava 1. ovog člana moraju biti završeni u roku od tri godine od dana donošenja Studije o uticaju na okoliš. Po isteku navedenog roka Studija o uticaju na okoliš ne može biti osnov za izdavanje dozvola iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko rok za izdavanje dozvola nije prekoračen krivicom nosioca izrade Studije, važenje Studije o uticaju na okoliš produžava se za dvije godine, s tim da se po potrebi, Studija ažurira.

Ukoliko je rok za izdavanje dozvola prekoračen krivicom nadležnog ministarstva troškove ažuriranja snosi ministarstvo.

X - IZDAVANJE OKOLINSKIH DOZVOLA I SPREČAVANJE NESREĆA VELIKIH RAZMJERA

Član 66.

Aktivnosti ili pogoni i postrojenja koja ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš ili koja imaju ili mogu imati negativan uticaj na okoliš biće podvrgnuta posebnom režimu kontrole.

Kontrola se provodi:

- utvrđivanjem da li su ispunjenje posebne obaveze i uvjeti propisani za aktivnosti ili pogone i postrojenja;
- utvrđivanjem da li su ispunjeni uvjeti utvrđeni u okolinskoj dozvoli;
- obavještanjem nadležnog ministarstva o stanju sigurnosti i planu sprečavanja nesreća većih razmjera prije izgradnje ili početka rada pogona i postrojenja;
- vođenjem registra o zagađenosti okoliša;
- redovnom inspekcijskom kontrolom i
- nalažanjem sanacionih mjera za sprečavanje zagađenosti .

Član 67.

Osnovne obaveze operatora

Pogoni i postrojenja moraju biti izgrađeni i funkcionirati tako da se:

- ne ugrožava niti ometa zdravlje ljudi i ne predstavlja nesnosnu/pretjeranu smetnju za ljude koji žive na području uticaja postrojenja ili za okolinu zbog emisija supstanci, buke, mirisa, vibracija ili toplote ili saobraćaja, ili od postrojenja;
 - preduzmu sve odgovarajuće preventivne mjere tako da se spriječi zagađenje i da se ne prouzrokuje značajnije zagađenje;
 - izbjegava produkcija otpada; a ukoliko dolazi do stvaranja otpada količina će se svesti na najmanju moguću mjeru ili će vršiti reciklaža ili ukoliko to nije tehnički ili ekonomski izvodljivo, otpad se odlaže a da se pri tom izbjegava ili smanjuje bilo kakav negativan uticaj na okoliš;
 - energetski i prirodni resursi efikasno koriste;
 - preduzmu neophodne mjere za sprečavanje nesreća i ograničavanje njihovih posljedica i
 - preduzmu neophodne mjere nakon prestanka rada postrojenja da bi se izbjegao bilo kakav rizik od zagađenja i da bi se lokacija na kojoj se postrojenje nalazi vratila u zadovoljavajuće stanje.
- Zadovoljavajuće stanje znači da su ispunjeni svi standardi kvaliteta okoliša koji su relevantni za lokaciju postrojenja naročito oni koji se tiču zaštite zemljišta i vode

Zahtjevi dati u stavu 1. ovog člana predstavljaju opće obaveze operatora koje se trebaju ispuniti tokom izgradnje, rada i prestanka rada pogona i postrojenja. Ovi standardi se moraju primijeniti prilikom izdavanja okolinske dozvole.

Za pogone i postrojenja za koje nije potrebno pribavljanje okolinske dozvole nadležni organ će kod izdavanja urbanističke saglasnosti voditi računa o ispunjenju zahtjeva iz stava 1. ovog člana.

Član 68.

Okolinska dozvola

Okolinska dozvola ima za cilj visok nivo zaštite okoliša.

Provedbenim propisom utvrdit će se pogoni i postrojenja koji mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju okolinsku dozvolu izdatu u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o upravnom postupku.

Ukoliko je posebnim propisima utvrđeno izdavanje drugih dozvola za pogone i postrojenja dozvole će biti izdate zajedno/usklađeno sa okolinskom dozvolom.

Organi nadležni za izdavanje drugih dozvola uključuju se u postupak izdavanja okolinske dozvole.

Okolinska dozvola pribavlja se i u slučaju značajne promjene u radu pogona i postrojenja.

Nadležno ministarstvo revidira okolinsku dozvolu svakih pet godina.

Član 69.

Zahtjev

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole sadrži:

- ime i adresu operatora/investitora;
- lokaciju pogona i postrojenja kao i opis:
- pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada, itd);
- osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje;
- izvora emisija iz pogona i postrojenja;
- stanja lokacije pogona i postrojenja;
- prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo) kao i identifikacija značajnih uticaja na okoliš;
- predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprečavanje ili ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja;
- mjera za sprečavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji produkuje postrojenje;

- ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatora posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja;
- mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov uticaj;
- predviđenih alternativnih rješenja;
- kopiju zahtjeva za dobijanje drugih dozvola koje će biti izdate zajedno sa okolinskom dozvolom i
- netehnički rezime.

Za pogone i postrojenja za koje je nadležno ministarstvo utvrdilo potrebu izrade Studije o uticaju na okoliš uz zahtjev za izdavanje okolinske dozvole umjesto podataka iz stava 1. ovog člana podnosi se studija o uticaju na okoliš.

Ukoliko na osnovu zahtjeva i priloženih dokaza za prethodnu procjenu uticaja na okoliš nadležno ministarstvo utvrdi da nije potrebna izrada Studije o uticaju na okoliš, zahtjev za prethodnu procjenu smatra će se zahtjevom za izdavanje okolinske dozvole.

Član 70.

Prekogranični uticaji

Ukoliko rad nekog pogona i postrojenja može da izazove značajne negativne posljedice na području druge države ili entiteta, ili ukoliko druga država ili entitet tako zahtijeva, zahtjev za izdavanje okolinske dozvole bit će dostavljen drugom entitetu ili putem nadležnog organa na državnom nivou drugoj državi.

Ukoliko u postupku izdavanja dozvole koji se provodi u drugoj državi ili entitetu, Federalno ministarstvo primi dokumentaciju koja ukazuje na to da pogon i postrojenje može imati negativan uticaj na okoliš na području Federacije, informirat će stanovništvo koje živi na tom području i pružiti im mogućnost da daju svoj komentar.

Građani koji žive na području drugog entiteta imaju ista prava da učestvuju u ovom postupku u svojstvu stanke kao i građani koji žive na području gdje pogon i postrojenje treba da se gradi.

Detaljne informacije u vezi prekograničnim uticajima rada pogona i postrojenja na drugu državu bit će određene u bilateralnim sporazumima. Detalji o postupcima vezanim za projekte koji će imati međuentitetske prekogranične uticaje mogu biti određeni sprazumima. Ovakvi sporazumi se donose uz konsultiranje Međuentitetskog tijela za okoliš.

Član 71.

Izdavanje okolinske dozvole

Nadležno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu u roku od 120 dana od dana podnošenja zahtjeva.

U slučajevima gdje je potrebna procjena uticaja na okoliš okolinska dozvola izdaje se u roku od 60 dana od dana dostavljanja Studije o uticaju na okoliš

Okolinska dozvola sadrži:

- granične vrijednosti emisija za zagađujuće materije;
- uslove za zaštitu zraka, tla, voda, biljnog i životinjskog svijeta;
- mjere za upravljanje otpadom koji proizvodi pogon i postrojenje;
- mjere za minimizaciju prekograničnog zagađenja;
- sistem samomonitoringa uz određivanje metodologije i učestalosti mjerenja i
- mjere vezane za uslove rada u vanrednim situacijama.

Granične vrijednosti emisija i ekvivalentni parametri i tehničke mjere zasnivaju se na najboljim raspoloživim tehnologijama uzimajući u obzir tehničke karakteristike pogona i postrojenja, njihov geografski položaj i ostale uvjete.

Ukoliko su standardima kvaliteta predviđeni strožiji uvjeti od onih koji se postižu primjenom najboljih raspoloživih tehnologija utvrdit će se dodatne mjere neophodne za izdavanje okolinske dozvole (npr. ograničenje radnih sati, manje zagađujućih goriva, itd).

Član 72.

Postojeći pogoni i postrojenja

Pogoni i postrojenja utvrđeni provedbenim propisom iz člana 68. ovog zakona za koja su izdate dozvole prije stupanja na snagu ovog zakona, moraju pribaviti okolinsku dozvolu najkasnije do 2008 godine.

Federalni i kantonalni ministar, svaki iz svoje nadležnosti, utvrdit će rokove za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja iz stava 1. ovog člana.

Član 73.

Podaci koje dostavlja operator

Operator pogona i postrojenja za koje je izdata okolinska dozvola i operator pogona i postrojenja za koje nije potrebna okolinska dozvola, dužan je redovno obavještavati nadležno ministarstvo o rezultatima monitoringa emisija, bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš i dostaviti sve podatke i informacije potrebne da bi se ispunili zahtjevi propisani za izvještavanje na državnom i međudržavnom nivou.

Član 74.

Ponovno razmatranje i izmjene dozvola

Nadležno ministarstvo razmatra i vrši izmjenu okolinske dozvole ili ukoliko ona nije potrebna urbanističke saglasnosti je:

- zagađenje koje stvara pogon i postrojenje toliko značajno da se moraju izmijeniti postojeće granične vrijednosti emisija;
- došlo do značajnih promjena u najboljim raspoloživim tehnologijama koje omogućuju značajno smanjenje emisija bez većih troškova ili
- sigurnost odvijanja rada i aktivnosti zahtijeva korištenje drugih tehnologija

Nadležno ministarstvo može, na zahtjev zainteresiranih subjekata koji žive na području na kojem rad pogona i postrojenja može imati negativan uticaj i ugrožavati ili predstavljati opasnost za okoliš i zdravlje, preispitati okolinsku dozvolu.

Ukoliko bi izmjene pogona i postrojenja radi prilagođavanja zahtjevima iz oblasti zaštite okoliša prouzrokovale korjenite promjene pogona i postrojenja, nadležno ministarstvo nalaže operatoru da sačini plan prilagođavanja sa mjerama i rokovima za prilagođavanje pogona i postrojenja osnovnim obavezama utvrđenim ovim zakonom.

Član 75.

Sprečavanje i kontrola nesreća većih razmjera

Operator pogona i postrojenja dužan je preduzeti preventivne mjere neophodne za sprečavanje nesreća većih razmjera i ograničiti njihov uticaj na ljude i okoliš.

Operator je dužan u bilo koje vrijeme prezentirati nadležnom ministarstvu dokaz o preduzetim mjerama.

Član 76.

Informiranje o nesrećama većih razmjera

Operator pogona i postrojenja dužan je obavijestiti nadležno ministarstvo o nesreći većih razmjera i čim budu dostupni dostaviti podatke o:

- okolnostima nesreće;
- opasnim supstancama koje su prisutne;
- procjeni uticaja nesreće na ljude i okoliš,
- hitnim mjerama koje su preduzete.

Operator je dužan obavijestiti nadležno ministarstvo o preduzetim mjerama za ublažavanje posljedica nesreće i sprečavanje pojave novih nesreća.

Ukoliko dalja istraga otkrije dodatne činjenice operator ih je dužan dostaviti nadležnom ministarstvu.

Član 77.

Plan sprečavanja nesreća većih razmjera

Operator je dužan da izradi Plan sprečavanja nesreća većih razmjera kojim se postiže visoki nivo zaštite ljudi i okoliša putem odgovarajućih sredstava, struktura i sistema upravljanja, organizacije i kadrova, identifikacija i procjene opasnosti, kontrole rada, planiranja interventnih mjera i provođenja monitoringa.

Operator je dužan da izvrši procjenu stanja sigurnosti za nove pogone i postrojenja u roku od najmanje tri mjeseca prije početka gradnje ili puštanja u rad pogona i postrojenja.

Član 78.

Izvještaj o stanju sigurnosti

Za pogone i postrojenja u kojima su opasne supstance prisutne u količinama navedenim u provedbenom propisu, operator je dužan da izradi Izvještaj o stanju sigurnosti iz kojeg se vidi da su:

- plan sprečavanja nesreća većih razmjera i sistem sigurnosnog upravljanja za njeno provođenje počeli da se provode;
- rizici od pojave većih nesreća identificirani i da su preduzete neophodne mjere za identificiranje takvih nesreća i ograničavanje njihovih posljedica;
- odgovarajuća sigurnost i pouzdanost uključene u projektovanje, gradnju, funkcionisanje i održavanje pogona i postrojenja i
- napravljeni unutrašnji planovi intervencija koji pružaju informacije za donošenje Spoljnog plana.

Izvještaj iz stava 1. ovog člana mora da sadrži dovoljno informacija kako bi nadležno ministarstvo moglo odrediti lokacije za nove aktivnosti u blizini postojećih pogona i postrojenja i revidiranu listu opasnih supstanci prisutnih u datom pogonu i postrojenju.

Operator vrši reviziju Izveštaja o stanju sigurnosti najmanje svakih pet godina.

Na zahtjev nadležnog ministarstva ili samoinicijativno, operator vrši izmjenu Izveštaja o stanju sigurnosti sa obrazlaženjem za novonastalo činjenično stanje i nove tehnologije vezano za pitanja sigurnosti.

Izvještaj o stanju sigurnosti za postojeće pogone i postrojenja dostavlja se nadležnom ministarstvu u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvještaj o stanju sigurnosti pogona i postrojenja mora biti dostupan javnosti.

Član 79.

Promjene u radu postrojenja

U slučaju promjena u radu pogona i postrojenja ili količini opasnih supstanci koje mogu da rezultiraju pojavom nesreća većih razmjera operator je dužan da preispita i, ukoliko je to neophodno, promjeni Plan sprečavanja nesreća većih razmjera ili Izvještaj o stanju sigurnosti.

Član 80.

Informacija o sigurnosnim mjerama

Operator je dužan da dostavi informacije o sigurnosnim mjerama Federalnom ministarstvu, pravnim i fizičkim licima na koja može da utiče nesreća većih razmjera a prouzrokuje je pogon i postrojenje, kao i o adekvatnom ponašanju u slučaju nesreće.

Informacija će biti ponovo razmotrena svake treće godine ili, ukoliko je to neophodno, ponovljena i revidirana u slučaju promjena u radu postrojenja najmanje svake pete godine. Informacija mora biti dostupna javnosti.

Član 81.

Na osnovu podnesene informacije nadležno ministarstvo vodi evidenciju i revidira registar pogona i postrojenja i registar prijavljenih nesreća većih razmjera.

Nadležno ministarstvo će zabraniti upotrebu ili puštanje u rad pogona i postrojenja ili dijelova pogona i postrojenja ukoliko postoje ozbiljni nedostaci kod mjera koje operator preduzima za sprečavanje ili ublažavanje nesreća ili ukoliko operator nije dostavio informaciju o stanju sigurnosti ili neku drugu traženu informaciju u navedenom roku.

Član 82.

Domino-efekat

Na osnovu informacije o stanju sigurnosti nadležno ministarstvo je dužno da identificira pogone i postrojenja ili grupe pogona i postrojenja kod kojih vjerovatnoća ili mogućnost pojave posljedica prozrokovanih nesrećom većih razmjera mogu biti povećane zbog lokacije ili blizine takvih pogona i postrojenja i da izvrši identifikaciju supstanci (Domino-efekat).

Nadležno ministarstvo dužno je da osigura razmjenu informacija o identifikaciji pogona i postrojenja što će omogućiti operatorima ovih pogona i postrojenja da uzmu u obzir prirodu i ukupni rizik nastao zbog pojave nesreća većih razmjera prilikom izrade Plana sprečavanja većih nesreća, upravljanja sistemima sigurnosti, izrade Izvještaja o stanju sigurnosti i unutrašnjih planova intervencija u vanrednim situacijama.

Operatori pogona i postrojenja iz stava 1. ovog člana dužni su da saraduju na informiranju javnosti i dostavljanju informacija nadležnom ministarstvu radi pripreme spoljnih planova intervencije.

Član 83.

Unutrašnji i spoljni planovi intervencije

Operator je dužan da izradi Unutrašnji plan intervencije koji sadrži mjere koje će se preduzeti u slučaju nesreće većih razmjera i dostaviti ga organu nadležnom za upravljanje u vanrednim situacijama radi izrade spoljnih planova intervencije za mjere koje će se preduzeti izvan pogona i postrojenja.

Cilj izrade planova intervencije je da se:

- kontroliraju nesreće tako da se njihove posljedice svedu na najmanju moguću mjeru i da se ograniči štetan uticaj po ljude, okoliš i imovinu;
- primjenjuju mjere koje su neophodne za zaštitu ljudi i okoliša od uticaja nesreća većih razmjera;
- prenesu neophodne informacije javnosti i nadležnim službama i organima koje se nalaze u datom području i
- omogućiti revitalizacija i čišćenje okoliša nakon nesreća većih razmjera.

Unutrašnji i spoljni planovi intervencija moraju biti primijenjeni bez odlaganja u slučaju nesreća većih razmjera ili u slučaju pojave nekontroliranog incidenta koji bi mogao dovesti do nesreće većih razmjera.

Planovi moraju biti razmotreni, provjereni, i ukoliko je neophodno, promjenjeni i revidirani od operatora ili nadležnog ministarstva u vremenskim intervalima ne dužim od tri godine, uzimajući u obzir promjene do kojih je došlo u radu pogona i postrojenja, u planovima intervencije ili u novim tehnološkin saznanjima.

Član 84.

Ciljevi sprečavanja nesreća većih razmjera i ograničavanja njihovih posljedica uzimaju se u obzir pri izradi dokumenata prostornog uređenja i donošenju odluka, u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju, posebno prilikom određivanja lokacija za nove pogone i postrojenja, promjena nastalih na postojećim pogonima i postrojenjima i novih građevina (kao što su saobraćajnice, javna mesta i stambena područja) u blizini stambenih oblasti.

Kod izrade unutrašnjih i spoljnih planova mora se voditi računa o udaljenosti između pogona i postrojenja i stambenih područja, javnih mjesta i područja posebne prirodne osjetljivosti ili interesa.

Kod postojećih pogona i postrojenja vlasnik i nadležni organ moraju da vode računa o potrebi primjene dodatnih tehničkih mjera kako se ne bi povećao rizik po ljude ili okoliš.

Član 85.

Nadležna ministarstva

Za pogone i postrojenja za koja je potrebna okolinska dozvola ili za pogone i postrojenja kod kojih postoji opasnost od nesreća većih razmjera nadležni su:

- Federalno ministarstvo za velike i srednje pogone i postrojenja iznad pragova koji su utvrđeni u provedbenom propisu i za pogone i postrojenja koja su navedena u provedbenom propisu za koje postoji opasnost nesreća većih razmjera ,
- Kantonalno ministarstvo za manje pogone i postrojenja ispod pragova utvrđenih u provedbenom propisu, odnosno koji nisu navedena u provedbenom propisu i veoma male pogone i postrojenja čije emisije ne prevazilaze uobičajene emisije domaćinstva i za koje nije potrebna okolinska dozvola.

Federalno ministarstvo će provedbenim propisima definirati sadržaj Izvještaja o stanju sigurnosti, sadržaj Informacije o sigurnosnim mjerama i sadržaj unutrašnjih i spoljnjih planova intervencije.

XI - USPOSTAVA STANDARDA KVALITETA OKOLIŠA

Član 86.

Federalni ministar provedbenim propisima utvrđuje:

- dodatne zahtjeve koji se tiču dokumenata koji se podnose tokom postupka izdavanja okolinske dozvole;
- specifikacije zahtjeva okolinske i druge vrste dozvola;
- specifikaciju najboljih raspoloživih tehnologija za određene vrste postrojenja, posebno putem određivanja graničnih vrijednosti emisija i drugih tehničkih parametara i mjera;
- ostale standarde i uslove za postrojenja i djelatnosti;
- mjerenja i podnošenje izvještaja o emisijama, relevantne metode, dokumentaciju i prenošenje podataka nadležnim organima;
- kriterijume za kvalifikacije stručnjaka koji pripremaju dokumente i sprovode samomonitoring;
- dodatne odredbe za sprečavanje nesreća većih razmjera i
- standarde kvaliteta okoliša.

Propisi iz stava 1. ovog člana donose se na osnovu preporuka Međuentitetskog tijela za okoliš ili standarda koje donosi Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Član 87.

Standardi kvaliteta okoliša

Federalni ministar utvrđuje standarde kvaliteta okoliša za vrste pogona i postrojenja ili aktivnosti

u skladu sa najboljim raspoloživim tehnologijama i savremenim naučnim dostignućima kako bi se negativni uticaji pogona i postrojenja ili aktivnosti na okoliš spriječili ili sveli na najmanju moguću mjeru a posebno:

- uspostavljanjem graničnih vrijednosti emisija za zagađujuće materije;
- određivanjem tehnoloških i operativnih zahtjeva za pogone i postrojenja i
- određivanjem zahtjeva za mjerenja, monitoring i podnošenje izvještaja.

Standardi se primjenjuju i na postojeće pogone i postrojenja.

Provedbenim propisima iz stava 1. ovog člana utvrđuju se rokovi za prilagodavanje i opremanje postojećih pogona i postrojenja, uzimajući u obzir potencijal zagađivanja i tehnologije kojima raspolaže postojeći pogon i postrojenje i mogućnost korištenja shema za smanjivanje zagađenja za pogon i postrojenje.

Član 88.

Federalni ministar pri izradi propisa iz člana 87. stav 1. ovog zakona vrši konsultacije sa nadležnim organima na federalnom i kantonalmom nivou, naučnim radnicima, drugim interesnim grupacijama, uzimajući u obzir međunarodne standarde i standarde i publikacije Evropske unije, uporedne standarde drugih zemalja i naučne publikacije.

Federalni ministar razmatra sugestije i primjedbe subjekata iz stava 1. ovog člana i uzima ih u obzir prilikom izrade konačne verzije propisa.

Član 89.

Obaveze operatora

Operator je dužan da provodi samomonitoring emisija i uticaja koje pogon i postrojenje izazivaju.

Operator je dužan da obezbijedi provjeru usklađenosti rada pogona i postrojenja sa zakonskim zahtjevima koju provode stručne institucije svake tri godine, ukoliko nije drugačije određeno okolinskom dozvolom ili posebnim propisom.

Nedostaci utvrđeni prilikom provjere pogona i postrojenja moraju se odmah sanirati. Nadležnom ministarstvu podnosi se izvještaj o provjeri i sanacionim mjerama koje se preduzimaju u slučaju utvrđenih nedostataka.

Operator je dužan da osigura adekvatno održavanje pogona i redovnu kontrolu rada tehničkih uređaja. U slučaju nesreća koje vode prekoračenju graničnih vrijednosti emisija operator je dužan odmah preduzeti sanacione mjere u cilju ponovnog uspostavljanja usklađenosti sa propisima. Ukoliko nesreća može da prouzrokuje ozbiljnu prijetnju po ljudsko zdravlje ili okoliš operator je dužan da smanji ili privremeno obustavi rad postrojenja.

Član 90.

Nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Federalno ministarstvo.

Inspekcionu nadzor vrše Federalno i kantonalno ministarstvo, svako u okviru svojih nadležnosti putem inspekora zaštite okoliša.

Za inspektora zaštite okoliša može se postaviti lice sa visokom stručnom spremom, položenim stručnim ispitom i najmanje pet godina iskustva na tim ili sličnim poslovima.

Nadležno ministarstvo po službenoj dužnosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica vrši kontrolu da li operator postupi po zahtjevima iz okolinske dozvole, zakona ili provedbenog propisa.

Nadležno ministarstvo donosi godišnji/polugodišnji program inspekcije kojim se uspostavlja sistematski okvir za inspekcije i monitoring, određuje prioritete za određene vrste pogona i postrojenja i područja prema postojećim problemima iz oblasti zaštite okoliša.

Inspektor zaštite okoliša ima pravo pristupa svim prostorijama, radnim područjima i postrojenjima radi sprovođenja inspekcije na licu mjesta i može provjeravati sve dokumente, podatke, uređaje i materijale koji se nalaze u pogonu i postrojenju, uzimati uzorke i provesti mjerenja.

Operator i osoblje zaposleno u postrojenju moraju omogućiti i pomoći inspektoru tako što će osigurati sve neophodne informacije, podatke i dokumente.

Inspektor zaštite okoliša sačinjava zapisnik o izvršenoj inspekciji koji obuhvata:

- ime operatora i lokaciju;
- datum i trajanje inspekcije;
- opis izvršene inspekcije i svih relevantnih nalaza, posebno tehničkih podataka i uzoraka i
- utvrđeno kršenje propisa i razloge i obrazloženja operatora/osoblja.

Zapisnik se dostavlja operatoru i javnosti ukoliko to zahtijeva.

Član 91.

Nadležno ministarstvo je dužno da uspostavi inspekciju i sistem kontrole za pogone i postrojenja koja koriste opasne supstance, uključujući i skladištenje opasnih supstanci radi kontrole upravljanja sigurnosnim sistemom i provedbe Plana sprečavanja nesreća većih razmjera.

Nadležno ministarstvo dužno je da izradi program kontrole koji predviđa bar jednu godišnju kontrolu na licu mjesta za postrojenja iz provedbenih propisa. Ukoliko postrojenje mora da prođe postupak procjene uticaja na okoliš, rad organa za procjenu uticaja bit će usklađene sa radom inspektora zaštite okoliša.

Član 92.

Inspektor nakon izvršenog inspekcijskog pregleda donosi rješenje kojim nalaže:

- rok za otklanjanje nepravilnosti;
- provođenje neophodnih mjera, uključujući zatvaranje pogona i postrojenja ukoliko nepravilnosti nisu otklonjene u ostavljenom roku i
- preduzimanje sanacionih mjera.

U slučaju ponovljenog kršenja propisa ili u slučaju ozbiljne opasnosti po ljudsko zdravlje i okoliš koja se ne može riješiti drugim mjerama, inspektor zaštite okoliša će zatražiti od nadležnog ministarstva da poništi izdatu okolinsku dozvolu.

XIII - DOBROVOLJNI PRISTUP

Član 93.

Sistem Eko-označavanja

Sistem dodjele eko-oznaka uspostavlja se radi promoviranja izrade, proizvodnje, marketinga i upotrebe proizvoda sa smanjenim uticajem na okoliš u odnosu na ukupan period trajanja tog proizvoda, te radi bolje informiranosti potrošača o utjecaju proizvoda na okoliš. Eko-oznaka dodjeljuje se proizvodima i uslugama.

Eko-oznaka je amblem koji se utvrđuje provedbenim propisima.

Uticaji na okoliš utvrđuju se na osnovu ispitivanja međusobnog djelovanja proizvoda sa okolišem, uključujući korištenje energije i prirodnih resursa, u odnosu na ukupan životni ciklus proizvoda.

Sistem dodjele eko-oznaka mora biti u skladu sa postojećim i novonastalim zdravstvenim, sigurnosnim i okolinskim zahtjevima.

Sistem dodjele eko-oznaka vrši se na način koji omogućava dobrovoljno učešće pravnih i fizičkih lica čiji proizvodi i usluge zadovoljavaju zahtjeve ovog sistema u skladu sa odredbama ovog zakona i provedbenih propisa.

Član 94.

Eko-oznaka se može dodijeliti proizvodima dostupnim u Federaciji, koji su u skladu sa osnovnim okolinskim zahtjevima i kriterijem eko-oznaka uspostavljenog prema grupi proizvoda.

Pod grupom proizvoda podrazumijeva se bilo koja vrsta proizvoda ili usluga sa sličnim namjenama koji se kao takvi izjednačavaju u smislu upotrebe i zapažanja od potrošača.

Da bi bila uvrštena u ovu vrstu označavanja grupa proizvoda mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- da je zastupljena u znatnoj mjeri u prodaji i prometu na tržištu;
- da uključuje, u toku jedne ili više faza ukupnog životnog ciklusa proizvoda, važan uticaj na okoliš na globalnom ili regionalnom planu;
- da predstavlja veliku mogućnost uticaja na okoliš u smislu poboljšanja okoliša putem izbora potrošača i bude podsticaj proizvođačima, ili onima koji pružaju usluge, da iznađu konkurentne prednosti nudeći proizvode koji odgovaraju sistemu eko-oznaka i
- da se znatan dio prodajne količine proizvoda te grupe nalazi u prodaji za konačnu potrošnju i upotrebu.

Eko-oznake se ne mogu stavljati na supstance ili preparate koji su označeni kao veoma toksični i opasni po okoliš ili koji su karcinogeni, toksični za reprodukciju ili su mutageni, niti na proizvode koji se izrađuje u procesima za koje postoji vjerovatnoća da su izrazito opasni po ljudsko zdravlje ili okoliš ili da njihova uobičajena primjena može biti opasna za potrošača.

Dodjela eko-oznaka za hranu, piće, farmaceutske ili medicinske uređaje uredit će se provedbenim propisom.

Član 95.

Federalno ministarstvo, u skladu sa provedbenim propisima, upravlja sistemom eko-oznaka od izbora grupa proizvoda i njihovog ekološkog kriterija do dodjele eko-oznake i zaključivanja ugovora koji se odnosi na uvjete za upotrebu oznake.

Izbor grupa proizvoda i ekološki kriterij tih grupa uspostavlja se nakon konsultacija sa predstavnicima interesnih grupa iz oblasti industrije, trgovine, potrošačkih organizacija i organizacija za pitanje okoliša. Interesne grupe same biraju svoje predstavnike ovisno od grupe proizvoda o kojima se radi.

Federalni ministar utvrđuje pravila postupaka provedbenim propisom.

Član 96.

Eko-oznaka se dodjeljuje na osnovu dobrovoljnih zahtjeva podnesenih od proizvođača, uvoznika, snabdjevača uslugama, trgovaca, maloprodajnih trgovaca.

Odluku o dodjeli eko-oznake donosi Federalno ministarstvo nakon provjere da li su ispoštovani zahtjevi ekološkog kriterija za te grupe proizvoda.

Eko-oznaka se dodjeljuje na period od tri godine.

Federalno ministarstvo zaključuje ugovor sa podnosiocem zahtjeva za eko-oznaku kojim se utvrđuju uvjeti korištenja oznake i povlačenje ovlaštenja za korištenje oznake.

Troškovi obrade zahtjeva i takse za korištenje oznake uređuju se provedbenim propisom iz člana 95. stav 3 ovog zakona.

Eko-oznaka se ne može koristiti, niti se može pozivati na eko-oznaku pri reklamiranju dok se ne izvrši dodjela oznake, a nakon dodjele se može koristiti samo za onu vrstu proizvoda za koju je dodijeljena.

Član 97.

Sistem okolinskog upravljanja

Sistem okolinskog upravljanja je sastavni dio ukupnog sistema bilo koje organizacije (na primjer: preduzeća, instituta za istraživanje ili za obrazovanje, administrativne organizacije, itd.) i obuhvata organizacijsku strukturu, odgovornosti, prakse, postupke, procese i resurse za utvrđivanje provedbe sistema zaštite okoliša.

Glavni ciljevi sistema iz stava 1. ovog člana su da se izvrši procjena i unapređivanje operativnih aktivnosti u okviru zaštite okoliša, pružanje odgovarajućih informacija javnosti i stalno unapređivanje operativnih aktivnosti u okviru zaštite okoliša.

Osnovni elementi sistema okolinskog upravljanja su:

- uspostavljanje i provedba politike zaštite okoliša, programa i sistema upravljanja od organizacija;
- sistematične, objektivne i periodične procjene djelovanja elemenata iz alineje 1. ovog stava i
- informiranje o stalnom unapređivanju u oblasti zaštite okoliša.

Član 98.

Sistem okolinskog upravljanja i audit, registar koji obuhvata uvjete učešća u tom sistemu i postupak za evidentiranje u registru uređuju se posebnim propisom.

Organizacije koje ispunjavaju uvjete za uključivanje u sistem okolinskog upravljanja moraju se registrirati.

Registraciju organizacije, na osnovu propisane okolinske izjave, vrši nadležni organ.

Da bi se mogla registrirati organizacija, preduzeće mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- usvojiti mjere zaštite okoliša koje, osim što moraju biti u skladu sa određenim zakonskim uvjetima koji se odnose na pitanja okoliša, moraju obuhvatati obaveze koje imaju za cilj stalno unapređivanje u oblasti zaštite okoliša, u smislu smanjivanja štetnog uticaja na okoliš do nivoa koji odgovara ekonomski izvodljivoj primjeni odgovarajućih najboljih raspoloživih tehnologija;
- vršiti okolinske preglede;

- uvesti program zaštite okoliša i sistem okolinskog upravljanja primjenjiv za sve aktivnosti na tom mjestu. Program zaštite okoliša ima za cilj ostvarivanje obaveza sadržanih u mjerama zaštite i poboljšanja okoliša i unapređivanje rada;
- provoditi audit i doprinositi auditu u pogledu zaštite okoliša;
- uspostaviti ciljeve na najvišem nivou odgovarajućeg sistema upravljanja koji su usmjereni na stalno unapređivanje rada u oblasti zaštite okoliša, u smislu određivanja audita i revidirati programe za zaštitu okoliša kako bi se omogućilo ostvarivanje ciljeva;
- pripremiti okolinsku izjavu koja se objavljuje javno;
- imati sistemske mjera zaštite okoliša, program, sistem upravljanja, izvršiti pregled ili postupak kontrole i okolinske izjave ili provjeriti da li okolinska izjava odgovara zahtjevima nezavisnih verifikatora;
- dostaviti važeću okolinsku izjavu nadležnom organu.

Član 99.

Dobrovoljni sporazumi

Zaključivanje dobrovoljnih sporazuma između organa koji zastupaju određene interese, grupa potencijalnih zagađivača ili pojedinačnih zagađivača i nadležnih organa uređuje se posebnim propisima kako bi se zadovoljili okolinski zahtjevi na okolinski prihvatljiv i ekonomski efikasan način.

Član 100.

Da bi se zaključio dobrovoljni sporazum potrebno je da se:

- uspostavi proces konsultacija u kojem bi zainteresirane strane mogle dati svoje sugestije o nacrtu sporazuma;
- zaključiti ugovor koji je obavezujući i može obuhvatiti sankcije koje su primjenjive u slučaju nepoštivanja ugovora;
- konkretni ciljevi ugovora izraze brojčanim vrijednostima;
- uspostave prijelazni ciljevi i definira rok radi postizanja postepenog pristupa i
- definira monitoring.

Sporazum se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

XIV - FINANSIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Član 101.

Fondovi za zaštitu okoliša

Federalni fond za zaštitu okoliša i kantonalni fondovi za zaštitu okoliša osnivati će se zakonom s ciljem unapređivanja razvoja ekonomske strukture koja je povoljna po okoliš; sprečavanja štete

po okoliš; otklanjanja nastale štete po okoliš; očuvanja zaštićenih prirodnih područja; motiviranja i unapređivanja najbolje raspoložive tehnologije i alternativa; unapređivanja ekološke svijesti javnosti i istraživanja okoliša.

Član 102.

Sredstva Federalnog fonda za zaštitu okoliša čine:

- sredstva iz budžeta Federacije;
- donacije, zajmovi i krediti;
- naknade za obavljanje djelatnosti korištenjem resursa i
- finansijski instrumenti koji obuhvataju naknade utvrđene odredbama od čl. 103. do 109. ovog zakona.

Propisom iz člana 101. ovog zakona utvrdit će se visina i način obračuna i raspodjele iz stava 1. ovog člana.

XV - GRAĐANSKA ODGOVORNOST ZA ŠTETU U OKOLIŠU

Član 103.

Radi sprečavanja nanošenja štete okolišu i osiguranju adekvatne naknade, ovim zakonom uređuje se odgovornost za aktivnosti opasne po okoliš, sanacija štete nanosene okolišu, teret dokazivanja, pristup informacijama o odgovornim licima, pravila za davanje prava nevladinim organizacijama i dužnost odgovornih lica da nadoknade štetu.

Član 104.

Odgovornost za aktivnosti opasne po okoliš

Operator koji obavlja aktivnost opasnu po okoliš odgovoran je za štetu nanosenu tom aktivnošću ljudima, imovini i okolišu, bez obzira na krivicu.

Aktivnosti opasne po okoliš su one koje predstavljaju značajan rizik za ljude, imovinu ili okoliš i to:

- upravljanje lokacijama opasnim po okoliš,
- oslobađanje genetički modificiranih organizama i
- oslobađanje mikroorganizama.

Lokacije predstavljaju opasnost po okoliš zbog načina na koji se njima upravlja ili zbog materijala koji se u njima koriste kao što su rudnici, nalazišta mineralnih ulja ili rafinerije, postrojenja za snabdijevanje plinom i taljenje, termolektrane, koksne peći, postrojenja za proizvodnju i obradu metala i minerala, hemijska postrojenja, postrojenja za tretman, spaljivanje i

skladištenje otpada, postrojenja za tretman otpadnih voda, klaonice, bojadisaonice i kožare, postrojenja za proizvodnju papira, brane i gasovodi ili naftovodi.

Organizmi su bilo koje biološke jedinice sposobne za reprodukciju ili prenošenje genetičkog materijala

Mikroorganizmi su bilo koje mikrobiološke jedinice, ćelijske ili bezćelijske, sposobne za replikaciju ili prenošenje genetičkog materijala.

Ukoliko više operatora zajedno obavlja opasnu aktivnost odgovornost snose zajednički. Za lokacije na kojima je rad prestao, odgovornost snosi posljednji operator.

Član 105.

Izuzeci od odgovornosti

Operator nije odgovoran za štetu uzrokovanu:

- ratom ili nekom posebnom prirodnom pojavom,
- od strane trećeg lica čija je namjera bila nanošenje štete ili
- zbog posebnih naredbi i mjera nadležnih organa koje su direktno prouzrokovale štetu.

Operator se oslobađa odgovornosti za štetu ukoliko dokaže da je primijenio odgovarajuće mjere zaštite koje su okolnosti zahtijevale kako bi spriječio ili ublažio štetu.

Član 106.

Pretpostavka uzročnosti

Ukoliko aktivnost opasna po okoliš može zbog specifičnih okolnosti slučaja prouzrokovati štetu smatrat će se da je šteta nastala tom aktivnošću.

Aktivnost koja uzrokuje štetu procijenjuje se na osnovu načina rada, korištenih postrojenja, vrste i koncentracije materija koje se upotrebljavaju ili nastaju tom aktivnošću, genetički modificiranih organizama ili mikroorganizama, meteoroloških uvjeta, kao i vremena i mjest nastanka štete.

Pretpostavka uzročnosti odbacuje se ukoliko operator dokaže da nije prouzrokovao štetu ili ukoliko dokaže da je vjerovatnije da je štetu prouzrokovao drugi operator ili neka druga okolnost.

Član 107.

Pravo na informiranje

Svako ko tvrdi da je pretrpio štetu aktivnošću opasnom po okoliš može u bilo koje vrijeme

zahtijevati podatke od operatora o okolnostima koje su od uticaja na dokazivanje da je data aktivnost prouzrokovala štetu.

Operator protiv kojeg je podnesena tužba za naknadu štete ima pravo na informacije od drugog operatora, u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 108.

Finansijske garancije

Operator koji obavlja djelatnost opasnu po okoliš dužan je putem osiguranja ili na neki drugi način osigurati sredstva za naknadu eventualne štete.

Član 109.

Šteta nanesena okolišu

Ukoliko opasna aktivnost nanosi štetu okolišu operator je dužan nadoknaditi troškove procjene štete i troškove mjera za vraćanje u prijašnje stanje.

Zahtjev za naknadu štete obuhvata i troškove mjera za sprečavanje ili ublažavanje štete nanesene okolišu kao i visinu štete nanesenu licima i imovini koje su prouzrokovane tim mjerama.

Pravo na troškove iz st. 1. i 2. ovog člana snosi lice koje preduzima ove mjere.

Član 110.

Nadoknada za izazvanu štetu po okoliš

Ukoliko šteta nanesena okolišu ne može da se sanira odgovarajućim mjerama, lice koje je prouzrokovalo štetu odgovorno je za nadoknadu u visini vrijednosti uništenog dobra.

Visina naknade treba biti približna ekonomskoj i ekološkoj vrijednosti uništenog dobra. Ukoliko se ta vrijednost ne može utvrditi uobičajenim ekonomskim metodama, sud će utvrditi visinu štete po principu jednakosti uzimajući u obzir potrebne troškove sanacije, rizik koji aktivnost predstavlja za okoliš, stepen individualne odgovornosti i korist stečenu nanošenjem štete okolišu. Ukoliko odgovorno lice nije prouzrokovalo štetu namjerno ili krajnjom nepažnjom ili ukoliko je odgovorna lice slabog imovnog stanja te bi ga isplata dovela u oskudicu, sud može smanjiti iznos naknade na razuman nivo.

Federacija zadržava pravo na naknadu štete ukoliko nema drugih lica koje imaju to pravo.

Član 111.

Pitanja o odgovornosti za štetu nanесenu okolišu koja nisu posebno uređena ovim zakonom primjenjuju se opća pravila Zakona o obligacionim odnosima.

XVI - MEĐUENTITETSKA SARADNJA

Član 112.

Međuentitetsko tijelo za okoliš uspostavlja se odlukama Vlade FBiH i Vlade Republike Srpske.

Međuentitetsko tijelo za okoliš sastoji se od osam članova. Četiri člana imenuje Vlada FBiH a četiri člana imenuje Vlada Republike Srpske.

Međuentitetsko tijelo za okoliš redovno se sastaje najmanje šest puta godišnje i donosi odluke na bazi konsenzusa.

Organizacija i način rada Međuentitetskog tijela za okoliš utvrdit će se odlukama entitetskih Vlada.

Nadležni organi i druge službe organa uprave, upravne organizacije iz oba entiteta dužni su pružati administrativnu podršku Međuentitetskom tijelu za okoliš, provoditi odluke Međuentitetskog tijela za okoliš u skladu sa ovlašćenjima utvrđenim entitetskim propisima.

Član 113.

Međuentitetsko tijelo za okoliš bavi se svim pitanjima iz oblasti okoliša koja zahtijevaju usaglašen pristup entiteta, kao i drugim pitanjima koja su prenesena na Međuentitetsko tijelo za okoliš od entiteta ovim zakonom i drugim propisima, a naročito pitanja:

- međunarodnih sporazuma i programa iz oblasti okoliša;
- saradnje sa međunarodnim organizacijama i drugim zemljama;
- koordiniranje implementacije i donošenja zakona i drugih propisa;
- koordiniranja monitoringa provedbe standarda i procedura za okoliš;
- davanja preporuka za uspostavljanje usaglašenih standarda kvaliteta okoliša na nivou entiteta;
- koordiniranja entitetskih akcionih planova i drugih programa i planova iz oblasti okoliša
- koordiniranja monitoringa i sistema za informiranje i
- prikupljanje i razmjena informacija.

Međuentitetsko tijelo za okoliš pruža stručnu pomoć nadležnim entitetskim ministarstvima.

Međuentitetsko tijelo za okoliš dužno je osigurati da su interesi oba entiteta uzeti u obzir pri planiranju projekata, naročito kada su u pitanju različite vrste korištenja okoliša koje su u koliziji u područjima koja presjecaju međuentitetske linije razgraničenja.

Član 114.

Međuentitetski program zaštite okoliša

Međuentitetsko tijelo za okoliš donosi Međuentitetski program zaštite okoliša.

Međuentitetski program zaštite okoliša obuhvata pitanja koja zahtijevaju usaglašen pristup entiteta, posvećujući posebnu pažnju saradnji na međunarodnom nivou i međunarodnim obavezama.

Međuentitetski program zaštite okoliša izrađuje zajednička radna grupa koja se formira od predstavnika entiteta sa ravnomjernom zastupljenošću predstavnika entiteta, kantona, stručnih i poslovnih organizacija i udruženja za zaštitu okoliša

Vlada FBiH imenuje 15 predstavnika u radnu grupu od kojih po pet predstavnika federalnih ministarstava, kantona i stručnih, poslovnih organizacija i udruženja za zaštitu okoliša na prijedlog Federalnog ministra.

Zajednička radna grupa formira se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Radna grupa dužna je pripremiti nacrt Međuentitetskog programa zaštite okoliša u roku od 6 mjeseci od dana formiranja..

Nacrt međuentitetskog programa zaštite okoliša dostavlja se Savjetodavnom vijeću za okoliš i vladama entiteta radi davanja mišljenja u roku od 30 dana od dana dostavljanja.

Nakon obavljenih konsultacija zajednička radna grupa izrađuje konačan nacrt Međuentitetskog programa i dostavlja ga Međuentitetskom tijelu za okoliš.

Međuentitetski program zaštite okoliša objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Član 115.

Međunarodna saradnja

Entiteti, uz posredovanje Međuentitetskog tijela za okoliš, učestvuju u međunarodnoj saradnji u oblasti okoliša putem nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.

XVII - KAZNENE ODREDBE

Član 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kazniće se za prekršaj svako

pravno lice koje:

- prekrši zahtjeve iz člana 67. ovog zakona;
- izgradi ili rukovodi radom pogona i postrojenja ili obavlja aktivnosti bez pribavljene okolinske dozvole ili suprotno okolinskoj dozvoli ili propisima;
- ne ispunjava zahtjeve ili uvjete utvrđene okolinskom dozvolom ili propisima;
- ne podnosi nadležnim organima informacije, podatke ili dokumente koji su potrebni, prema ovom zakonu ili drugim propisima;
- ne izradi plan preventivnih mjera za sprečavanje nesreća većih razmjera i ne preduzme preventivne mjere i
- ne izradi unutrašnji plan intervencije i ne dostavi ga organu iz člana 83. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM za prekršaje iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu.

XVIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117.

Parlament Federacije donijet će propis iz člana 48. ovog zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Parlament Federacije donijet će propis iz člana 101. ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada FBiH donijet će propis iz člana 46. stav 7. ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar donijet će propise iz čl. 28., 35., 72. stav 2., 85. stav 2., 86., 87., 90. stav 5., 93. stav 2. i 95. stav 3. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar donijet će propise iz čl. 56., 59., i 78. ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Međuentitetsko tijelo za okoliš donijet će propis iz člana 114. stav 1. ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Skpština kantona donijet će propis iz člana 49. stav 6. ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 118.

Odredbe posebnih zakona i provedbenih propisa kojima se uređuju pitanja zaštite okoliša koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom nastavljaju se primjenjivati.

Član 119.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH" a primjenjuje se po isteku devedeset dana od dana stupanja na snagu.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, s. r.